

AR ILGAI LIETUVOJE
BEGIRDĖSIME LIETUVIŠKAI?

Šarūnas Laužadis

Tauta gyvena ne šimtmečius, o tūkstančius metų ir jos siekiai ne visais laikais vienodi. Tačiau visais laikais kiekviena tauta stengėsi turėti kažką didingo. Tiesa, kai kurios tautos tariamą savo pranašumą panaudodavo tam, kad pateisintų kitų tautų išnaudojimą, okupaciją ar net naikinimą. Pavyzdžiui, Sovietų Sąjungos vadovybė, norėdama užgrobti visą pasaulį, vis kartojo, kad ta šalis yra turtingiausia ir laisviausia, jos santvarka – demokratiškiausia, kariuomenė – nenugalima, visus svarbiausius išradimus padarė tik rusai arba "tarybiniai" mokslininkai, visas pergalės laimėjo jų sportininkai ir t.t.

Prisiminkime netolimoje praeityje buojusių lenkų požiūrį į lietuvius, kai lenkai laikė save aukštesne tauta, o lietuvius niekino ir vadino chamais. Kiek tada silpną dvastų lietuvių nutautėjo?

Nacizmo ideologija apsikėtę vokiečiai savo tariamą pranašumą prieš kitas tautas skelbė atvirai ir patys tuo tikėjo. Beje, tada ir lenkai turėjo gerą progą pajusti, ką duoda per didelis savo tautos vertinimas. Tačiau savosios tautos iškėlimo virš kitų nereikia painioti su tautinio pasididžiavimo jausmu, savojo kultūrinio palikimo vertinimu ir puoselėjimu, etninių žemių išsaugojimu. Toks jausmas tautai būtinas, kad ji galėtų išlikti.

Lietuviai, būdami pavojingoje geopolitinėje padėtyje, įvairiais būdais turėjo gintis nuo didžiųjų tautų agresijos. Tačiau XVI šimtmeityje netekus savarankiskumo, o XVIII a. pabaigoje ir valstybingumo, pagrindiniais lietuvių ginklais liko kalba ir etninė kultūra. Reikia tik džiaugtis, kad mes išsaugojome savo tautos dainas, kai vokiečiai savąsias tik iš raštų išrenka, išsaugojome tautinius šokus, kai, pavyzdžiui, norvegams jau teko juos atkurti pagal tai, kas išliko kaimyninėje Islandijoje. Gimtoji kalba, savas raštas, savojo praeitis – štai tas ginklas, kuris išsaugojo nuo išnykimo.

Tačiau didžiausią nerimą kelia tai, kad dabar, kai vėl atkurta nepriklausomybė, iškilo didžiausias pavojus mūsų gimtajai kalbai. Prisiminkime, kaip sovietmečiu lietuvių kalbos vartojimas buvo susiaurintas, kalba nu-

skurdinta, iškraipyta, "vyresniojo brolio" kalbos įtakoje užteršta gausybe gramatikos, tarimo ir kirčiavimo klaidų, aibe svetimžodžių ir barbarizmų.

Kai 1988 metais buvo priimtas Kalbos įstatymas, daugelis atsiduso su viltimi. Deja, viltis ir liko viltimi. Atkūrus Nepriklausomybę, dingo rusiški užrašai, tačiau greitai juos pakeitė angliški, vokiški, lenkiški. Pasigirdo grėsmingi "autonomininkų" ir "jedinstveninkų" reikalavimai įvesti dvikalbystę, ar net trikalbystę. Net valstybės administracinį suskirtymą reikalaujama keisti pagal tautinių mažumų išsidėstymą. Aukštiesiems vadovams mandagiai tylint, Vilniaus rajono savivaldybėje prasi-
dėjo "etninis valymas", kai iš visų bent kiek atsakingesnių postų buvo pašalinti lietuviai.

Ir kas gali dabar užtikrinti, kad jau rytoj nesudarys dar kokio nors "rinkimų akcija", kaip tai jau padarė prolenkiškai nusiteikę veikėjai? Kas gali nuraminti, kad po kitų rinkimų nebus pakeistas ir Kalbos įstatymas?

Tokios užmačios jau ryškėja. Užtenka įsijungti televizorių ar radijo imtuvą ir iš karto būsi apipiltas nesiškaičiumu su elementariomis lietuvių kalbos taisyklėmis. Kuklias laidas, skirtas gimtajai kalbai, užgožia "pedegripalo", "Wiskas" arba "kramtoškių" reklama, iš garsiausių sklandančių bauriausių kalbos daktarų, "naujoviški" svetimžodžiai, kirčiavimo ir žodžių derinimo klaidos. Bėlieka tik skėstelėti rankomis ir paklausti: "O kurgi ta išgarsintoji Tautinės mokyklos koncepcija? Kodėl grubiausi Kalbos įstatymo pažeidimai tapo mūsų kasdienybė?"

Atrodo, kad jau pradeda veikti priešingos nuostatos. Pavyzdžiui, jei net sovietmečiu mūsų mokyklose lietuvių kalbai buvo skiriamos 6-8 savaitės pamokos, tai dabar numatomos tik 4-5, o XI - XII humanitarinio profilio klasėms suteikta tik "privalomo pasirinkimo" teisė. Net gimtosios kalbos egzaminas abiturientams atsidūrė vos ne paskutinėje vietoje. O kiek dėmesio skiria gimtajai kalbai mūsų aukštieji pareigūnai?

Lenkų valdžia okupuotame Vilniaus krašte už-

1996 m. birželio 25 d. Vašingtone JAV Prezidentas Bill Clinton susitiko su Baltijos valstybių prezidentais. Iš kairės: Algirdas Mykolas Brazauskas, Bill Clinton, Guntis Ulmanis, Lenart Meri. Oficiali nuotrauka iš Baltųjų rūmų.

BALTIJOS ŠALIŲ PREZIDENTŲ
VIZITAS AMERIKOJE

Birželio 23-25 dienomis įvyko LR Prezidento A. Brazausko vizitas į New Yorką. Prezidentą į JAV lydėjo LR UR Ministras Povilas Gylys, Prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais, ambasadorius Justas Paleckis ir Lietuvos Investicijų agentūros Generalinis direktorius Algis Avižienis. Siekdami užmegzti arba sustiprinti ryšius su JAV kompanijų atstovais, Prezidento vizito metu apie 20 Lietuvos verslininkų savo lėšomis atvyko į New Yorką.

darinėjo lietuviškas mokyklas ir bibliotekas, žiauriausios prievartos priemonėmis diegė lenkiškumą. Sovietinė valdžia už rusų kalbos dėstymą net didesnę algą mokytojams mokėjo. Jie suprato, kad mokykla yra vos ne vienintelė vieta, kur vaikas gauna pagrindinius taisyklingos kalbos vartojimo įgūdžius.

Laikas būtų suprasti ir mūsų valdžios vyrams, kad lietuvių kalba mokykloje – pats universaliausias mokomasis dalykas. Juk nors formaliai šios pamokos vadinamos lietuvių kalbos pamokomis, bet per jas vaikai susidaro ne tik gimtosios kalbos vartojimo įgūdžius. Šiose pamokose jungiasi kalba, lietuvių ir visuotinė literatūra, filosofijos ir estetikos pagrindai, istorija ir kt. Kiekvieno literatūrinio kūrinio nagrinėjimas užpildo augančio žmogaus dvasią kažkuo nauju, geru, tuo, ko jis negauna iš aplinkos, kas padeda formuoti jo pasaulėjautą. Kas jei ne lietuvių kalbos pamokos pa-

Baltijos valstybių prezidentai susitiko su Respublikonų partijos kandidatu į JAV prezidentus Bob Dole. Prezidentas A. Brazauskas pabrėžė, kad šiame šimtmeityje Lietuva tik ketvirtą amžiaus gyveno nepriklausoma. Todėl visiškai suprantama, kad Lietuva kartu su kitomis Baltijos valstybėmis ieško saugumo garantijų. Realiausia priemone tokioms garantijoms pasiekti ji mato NATO. Tai nėra iššūkis Rusijai ar kitoms valstybėms,

deda vaikams susiformuoti loginio minčių dėstymo įgūdžius, ugdyti asmenybės kultūrą.

Keista, kad tėvai šiam dalykui neskiria tiek dėmesio, kiek užsienio kalbai, už kurios mokymą renką net papildomą atlyginimą. Reikėtų tėvams suprasti, kad jau pasibaigę laikai, kai visokios "firmos-firmelės" ieškojo dailių merginų "makančių anglų kalbą ir galinčių naudotis kompiuteriu". Šiandien užsienio kalba – jau nebe specialybė. Kiekvienas specialistas stengiasi išmokyti užsienio kalbą tiek, kad apseitų be vertėjo. O kompiuteris tapo tokia pat būtinybe, kaip seniau parkeris. Tuo tarpu kūrybiškai mastančių darbuotojų – visada trūko.

Jau šešeri metai, kai Lietuva – nepriklausoma valstybė, nors ir apsupta pavojų iš visų pusių. Džiaugsmas ima, matant savo darbo vaisius, bet ir sielvarto nemaža. Prisiminkime, kaip cariniais laikais "daraktoriai" ri-

Rytų-Vakarų studijų instituto apdovanojimus Baltijos valstybių prezidentams iškilmingos vakarienės metu įteikė B. Clintono kabineto narė – JAV Ambasadorė prie Jungtinių Tautų ponė Madeleine Albright. Ceremonijos metu taip pat buvo pagerbtas Donald Kendall, buvęs Pepsi Co. Inc. tarybos prezidentas, už prekybinių ryšių plėtojimą su Rytų Europa. Apdovanojimo metu įvyko CBS televizijos tinklo sukurtos vaizduotės apie tris Baltijos valstybių prezidentus premjera.

zikuodami per kaimus eidavo. Arba kaip Seinų kunigų seminarijoje, kai vienas profesorius pasakė, kad "Poną Tada" buvo galima parašyti tik lenkiškai, būsimasis vyskupas A. Baranauskas protestuodamas parašė nuostabų "Anykščių šilelį". Tai – nepakartojami patriotizmo pavyzdžiai. O dabar lietuvių partijos tarpusavyje riejasi, kiekvieną savo patriotizmą įrodinėja, tik lietuvių kalbos dėstymui nei dėmesio, nei pinigų nesuranda.

O gal geriau išvalykime savo sąmonę nuo to idiotiško pasiteisinimo, kad "esame maža tauta". Tai žeidžia mūsų protėvių atminimą ir žemina mus pačius! Juk mes paveldėjome iš protėvių turtingos kultūros tradicijas, didingą tautos istoriją, savitą mitologiją, o svarbiausia – kalbą, kuri yra viena iš seniausių ir turtingiausių pasaulyje. Bet tik tada, kai mes patys išmoksime visa tai gerbti, gerbs mus ir kitos tautos.

Girdėta iš Vilniaus

• **VALSTYBĖS EKONOMIKA IR ŠEIMOS PADĖTIS.** Net 43 procentai Lietuvos gyventojų abejoja rinkos ekonomikos privalumais. Apie tai liudija rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos "Baltijos tyrimai" paskelbti duomenys.

Apklaustos dalyviai vertino pastarųjų dviejų mėnesių Lietuvos ekonomikos būklę. 41 procentas apklaustųjų mano, kad valstybės ekonomikos būklė šiek tiek pablogėjo, 24 procentai galvoja, jog labai pablogėjo, 31 procentas pasirinko atsakymą "nepakito". Tik 3 procentai teigė, kad ekonomikos būklė šiek tiek pagerėjo.

Apklaustieji nelinksmai vertino ir savo šeimos finansinę padėtį. 28 proc. sako, kad šeimos padėtis šiek tiek pablogėjo, 24 proc. – labai pablogėjo, 41 proc. – nepasikeitė, 8 proc. – šiek tiek pagerėjo ir tik 1 proc. atsakė, kad labai pagerėjo.

• **SPECIALISTAI PERSPĖJA: LIETUVOJE PLINTA ALKOHOLIO FALSIFIKATAI.** Alkoholio falsifikavimas Lietuvoje įgauna vis didesnį mastą, – teigia Respublikinio mitybos centro direktorius, docentas Jeronimas Maskeliūnas. Labiausiai yra paplites "pilstuku" vadinamas degtinės falsifikatas, kai spiritas būna praskiedžiamas destiliuotu, o neretai ir paprasčiausiu vandeniu iš čiaupo ar šulinio. Vis labiau išigudrinama falsifikuoti ir likerius. Praskiestas spiritas spalvinamas dažais, pridedama įvairių sulčių ir klijuojama atitinkama etiketė, pavyzdžiui, "Vyšnių likeris". Apgavikai jau yra pasiekę gana didelį meistriškumą. Jie sugeba taip parinkti visokių priedų, kad vien tik pagal skonį jų padirbtą likerį gana sunku atskirti nuo originalo. Kartais sunku atpažinti ir gėrimo falsifikavimui naudojamus dažus. Randama visokių priemonių, tarp kurių neretai pasitaiko ir labai kenksmingų.

• **PREZIDENTO PRIEKAIŠTAI MINISTRUI.** Prezidentas Algirdas Brazauskas priekaištavo Energetikos ministrui Sauliui Kutui dėl to, kad jis "nesupranta, kas yra valstybės siena ir jos saugumas". Pirmadienį spaudos konferencijoje valstybės vadovas pabrėžė, kad Energetikos ministras turi būti ne tik savo srities specialistas, bet ir politikas. Taip jis atsakė į klausimą dėl tautininkų ir kitų Seimo frakcijų reikalavimo atleisti S. Kutą iš pareigų už tai, kad neseniai buvo atjungta elektra Lietuvos strateginiams objektams.

Kelios opozicinės Seimo frakcijos pareikalavo "nedelsiant atstatyti Energetikos ministą Saulių Kutą už jo grasinimus ar mėginimus atjungti elektros tiekimą Lietuvos kariuomenei". Birželio 21 d. buvo nutrauktas elektros tiekimas flotilei, be to, energetikai išjungė valstybės sienos radijo lokatorius. "Beveik keturioms valandoms Lietuvos pasienis tapo "kurčias ir aklas", – nurodoma pareiškimе ir reikalaujama kaltus asmenis patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

A. Brazauskas tiesiogiai neatsakė, ar sieks S. Kuto atstatydinimo.

• **KAM GALI BŪTI NAUDINGAS ENERGETIKOS ĮMONIŲ BANKROTAS?** Konservatoriai sunerimę dėl "Vyriausybės sprendimo nebeteikti mokėjimo už perkamą kurą garantijų". Lietuvos konservatorių valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius savo atvirame laiške Ministrui Pirmininkui Laurynui Mindaugui Stankevičiui teikia, kad tai "faktiškai reiškia atsakymą apsirūpinti energetiniais ištekliais – dujomis ir naftos produktais, šalies ūkio destabilizavimą, energetikos bei daugelio kitų įmonių bankrotą".

Vyriausybė, "nesuteikė taip pat valstybės garantijų ir Šveicarijos banko 40 mln litų kreditui, kuris būtų panaudotas atsiskaitymui už dujas. "Vien skola Rusijos koncernui "Gazprom" jau siekia, pasak jo, 124 mln litų, "todėl kyla akivaizdi grėsmė, kad bus įvykdytas grasinimas nutraukti dujų tiekimą šalies ūkiui ir gyventojams". Tačiau, kaip priminė G. Vagnorius, neseniai buvo skirta net 1 mlrd. litų "probleminių" bankų nuostoliams dengti. G. Vagnorius tvirtina, kad ir Seimo sesija pratęsta tam, "kad skubos tvarka būtų pakeisti kai kurie įstatymai, atveriantys kelią neteisėtam pinigų ar turto pasisavinimui".

• **GARBĖS KONSULATAS.** Vienaime stambiausiu Belgijos uostamiesčiu – Antverpene – duris atvėrė Lietuvos garbės konsulas, kuriam vadovauja Europos universiteto prezidentas Francois-Xavier Niederbing. Šiuo metu įvairiose pasaulio šalyse veikia keturios dešimtys Lietuvos garbės konsulatų.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

TERORISTŲ BOMBOS

Birželio mėnesį pasaulį sukrėtė žinios apie sprogimus Anglijos Mančesterio miesto centre, kur galia bomba birželio 15 d. sužeidė 200 žmonių. Dar galingesnis sproginimas įvykdytas Saudo Arabijoje prie amerikiečių aviacijos karinės bazės Dhahran mieste. Čia žuvo 19 JAV karių ir 270 buvo sužeisti. Be to, sproginimas sužeidė dar 147 Saudo Arabijos piliečius ir 118 vyrų iš Bengladešo, kurie ten dirbo.

Netrukus po Saudo Arabijos sproginimo prezidentas Clinton'as turėjo vykti į Septynių didžiųjų pramonės valstybių vadų suvažiavimą Liono mieste, Prancūzijoje. Čia jis šalia darbotvarkėje numatytų klausimų, iškėlė ir kovos prieš tarptautinį terorizmą problemą. Kaip žinoma, daugelį teroro veiksmų praeityje vykdė karingųjų islamo valstybių vyriausybės. Įtariamieji Irako, Irano ir Libijos diktatoriai. Buvo atvejų, kai JAV sąjungininkai Europoje: Prancūzija, Vokietija, Britanija ir Italija, o taip pat Japonija ir Kanada šaltai sutikdavo Amerikos siūlomas griežtesnes kovos prieš teroristus priemones. Prezidentas Clinton'as, išvykdamas į Europą, spaudos konferencijoje pažadėjo, kad "tie bailiai, kurie įvykdė šį žmogžudišką žygį, neliks nenubausti. Mes juos gaudysim".

JAV karinės jėgos Persų įlankoje dažnai atlieka pratimus, kuriuose bombomis ir raketomis puolamos "teroristų stovyklos" jūroje. Karinei žvalgybai nustačius teroristų vietas, kariniai dali-

niai gali tuoj jas pulti ir sulyginti su žeme. Saudo Arabijos karalius Fahdas pareiškė užuojautą žuvusių amerikiečių šeimoms ir vyriausybei. Jis paskyrė 2.7 mil. dolerių atlyginimą tam, kuris suteiks žinių apie teroristų slėptuves.

Ši kartą bombą du teroristai atvežė ir paliko prie aštuoniaaukščio kareivinių pastato. Tai nebuvo savižudžių žygis. Du vyrai iš bombą vežusios skysto kuro mašinos pabėgo, sėdo ir netoliese stovintį automobilį ir skubiai paliko sproginimo vietą.

Londonė leidžiamas arabų laikraštis paskelbė, jog bombą Saudo Arabijoje skelbiusi padėjusi nauja grupė – "Kankinio Abdullah a Hufai-zi legionas". Vienas arabas buvo nuteistas pernai mirti už Saudo Arabijos karininko sužeidimą. Nuteistajam buvo nukirsta galva. Dabar likę tos grupės nariai vykdo keršto veiksmus. Kiti šaltiniai spėlioja, kad keršijama už gegužės 31 d. sproginimo prie amerikiečių karinės įstaigos Saudo Arabijoje vykdytojų nuteisimą. Dėl šio sproginimo žuvo 5 amerikiečiai ir du indai. Policija greit išaiškino sproginimo kaltininkus ir keturiems arabams nukirto galvas. Dabar dėl to vėl kaltinami amerikiečiai.

Kaimyninio Bahraino vyriausybė turi žinių apie Bahraino neramumų kurstytojus. Tai esą šių sektos radikalai musulmonai iš Irano. Šeši kaltinamieji jau prisipažino, dar 50 laukia tardymų. Suimta apie du tūkstančiai Bahraino šeicho Isa's priešų. Jie reikalauja, kad būtų atkurtas demokra-

tiškas parlamentas, kurį šeichas Isa paleido 1975 m. Sakoma, kad Bahraine neramumus kursto Irano agentai.

Sproginimą Mančesteryje įvykdė airių respublikonų armijos teroristai, nors jau buvo prasidėjusios Šiaurinės Airijos gyventojų politinių grupių derybos. Ši bomba parodžiusi, kad ne visi airiai vienodai žiūri į Šiaurinės Airijos taikingą prijungimą prie Airijos respublikos. Politiniam airių sparnui vadovaujantis Sinn Fein partijos vadas Gerry Adams pasisakė už karo paliaubas, kol vyks politinės derybos. Tačiau karinė IRA organizacija atsisakė jo klausyti. Manoma, kad tarp airių, kovojančių už abiejų Airijos dalių sujungimą, įvyko skilimas. Sproginimą Mančesterio mieste paskermė ne tik prezidentas Clinton'as, bet ir svarbus airių bendruomenės Amerikoje narys senatorius Edward Kennedy. Sakoma, kad ši paskutinė airių bomba Anglijoje vėl grąžina karinę padėtį, kurioje vyraus panika demokratiniam procesui, kompromisams, taikai. Belfasto gatvėse vėl patuliuos britų kareiviai. Šiaurinėje Airijoje gyvena ne tik katalikai airiai. Dar daugiau yra protestantų, kurie kovoja prieš susijungimą su Airijos respublika. Jie turi ne tik demokratinę daugumą, bet ir radikalias karines gruputes, kurios moka naudoti ir teroro bombas. Ne viena tokia grupuotė protestuoja, kad britų ir airių vyriausybės sutiko, jog taikos paliaubų deryboms pirmininkautų amerikietis, buvęs senatorius George Mitchell.

Trumpai

• Bosnijos serbų vadas Karadič atsisakė būti renkamas į prezidento vietą, tačiau vėl paneigė jam priskiriamus kaltinimus, kad jis yra Bosnijos karo nusikaltėlis, kurį turi teisti tarptautinis Hagos tribunolas. Jungtinių Tautų sekretorius Saugumo Tarybai praneša, kad Bosnijos tautinis susiskaldymas nepagerėjo. Daug pabėgėlių iš miestų negali grįžti į savo namus, nes atskirų tautinių grupių valdžios organai ir policija varžo laisvą žmonių judėjimą. Padėties nepakeis ir rugsėjo 14 d. numatyti federacijos valdžios rinkimai. Pranešime kritikuojami kroatų ir serbų, pažeidinėjantys Daytono miesto susitarimus.

• Izraelio premjerui Netanjahu buvo lengviau laimėti Izraelio premjero vietą, negu sudaryti naują vyriausybę. Dalindamas ministrų kabineto vietas dešimties partijų veikėjams, premjeras užmiršo ar pritingo vietų seniams savo Likudo partijos veikėjams. Be ministrų portfelio liko buvęs teisingumo ministras Dan Meridor, buvusio premjero sūnus Binjamin Begin ir Jeruzalės meras Ehud Olmert. Jau sutikęs būti užsienio reikalų ministru David Levy pasakė juo nebūsiąs, jei vietos kabinete negaus jo draugas Ariel Sharon, atsargos generolas, 1982 m. įsiveržimo į Libaną vadas.

Kelias siūlytas ministerijas Sharonas atmetė. Premjeras jau paskelbė būsiąs pats savo kabineto užsienio reikalų ministru. Pagaliau nuspręsta sukurti naują ministeriją – infrastruktūros. Buvęs generolas Sharon rūpinsis kelių, geležinkelių, uostų, elektros energijos ir statybų okupuotose žemėse reikalais.

• Izraelio parlamentas – Knesset – turi 120 vietų. Didžiausia – Darbo partija turi 34 atstovus, toliau į kairę nuo darbiečių eina Meretz su 9 atstovais, dar kairesnė Hadash turi 5 atstovus. Arabų Jungtinis sąrašas išrinko 4 atstovus. Likudo partija turi

(Nukelta į 3 psl.)

*Redaktoriaus skiltis***VALSTYBĖS DIENA**

Šalia viena kitos stovi dvi reikšmingos datos. Liepos 4-ąją JAV švenčia savo Nepriklausomybės dieną. Liepos 6-oji – Lietuvos Valstybės diena. Prieš 743 metus Mindaugas buvo karūnuotas Lietuvos karaliumi.

Tą dieną Lietuvoje vyksta kuklios iškilmės, kuriose retkarčiais prisimenama, kad didžiausiu karaliaus rūpesčiu buvo valstybės suvienijimas, jos galios sustiprinimas.

Deja, norinčių būti karaliais ir tada buvo, ir dabar yra, kaip sakoma, su kaupu. Mindaugas ir du jo sūnūs buvo pasalūniškai nužudyti "savųjų". Tik kalaviją pakėlusieji nei valdžios, nei jų taip išsvajotos garbės nesusilaukė. O ir kerštas, kurį jie tariamai vykdė, prie susitaikymo neatvedė. Taip ir liko mūsų valstybės istorijoje Mindaugas pirmuoju ir vieninteliu Lietuvos karaliumi. Ar pasimokyta iš istorijos?

Patys didžiausi pavojai Lietuvai kyla ne iš jos sudėtingos geografinės padėties, "pasaulio kryžkele" vadinamos. Ne svetimųjų kėsłai mus nuolat žlugdo. Pati baisiausiaji visų nelaimių priežastis slypi nesugebėjime ilgesnį laiką sutelkti visas savo pastangas bendram tikslui pasiekti. Kai iškyla mirtino pavojus tautai grėsmė, mes sugebame apstulbinti pasaulį, įveikdami tokius galiūnus, kurie rodėsi amžinai neįveikiamais. Tada pakyla didvyriai, apie kuriuos niekas iki tol nežinojo. Paaukodami save, jie atitolina nelaimės, kurios atrodė nebeįsveigiamos, sulauko mirtinam kirčiui pasirususias budelių rankas, nušviečia ateitį. Atsisveikindami dar suspėja palinkėti, kad išsaugotume tai, kas iškovota. Raudodami, suakmenėję iš skausmo, pasižadame žuvusiems, kad seksime jų pavyzdžiu.

Bet toji dvasios tvirtybė labai trumpai teišsilaiko. Žiūrėk, iš pradžių nuo mažų priekaištėlių, ironiškų pastabėlių išauga savitarpio ne-

sutarimai iki iš kažkokio pragaro išsiveržusio, viską savo kelyje niekinančio ir naikinančio viesulo. Tarpusavio vaidų maišatyje susipina nepasotinamas godumas ir valdžios geidulys, pavydas ir pyktis, niekšybė ir išdavystė.

Paskui tauta tarsi apstulbsta. Iškilingai laidojami žuvusieji, valomi griuvėsiai, tvarkomos sodybos, sodinamos gėlės. Tačiau su kiekvienų tarpusavio kautynių pabaiga mūsų lieka vis mažiau ir mažiau. Vis mažesni mūsų nameliai, Lietuva vadinami. Koks nors atsitiktinai "lyderiu" tapęs menkysta murma panosėje: "A, kokio čia Lietuva, tik Lietuvėlė". Kitas pjauti vedamo ožio balsu bliuina: "Mes – maža tauta..." O tretysis, tos pačios žemės syvais išmaitintas ir išlepintas, staiga pareiškia, kad jam "tos Lietuvos" ir visai nebereikia. Jis būsiąs Europos arba net pasaulio "piliečiu". Todėl Lietuvą esą galima "išmaityti" arba "parduoti". Tokiam nepasakysi, kad reikia kiekvieną gimtos žemės pėdą labiau už gražiausius svetimus deimantus saugoti. Aprėks ir išjuoks, išvadinis "nacionalistu", žviegs visa gerkle, kad kažkas bando Lietuvą "izoliuoti", nori įsteigti "tautinį rezervatą".

Kodėl tada kaimynai, kurie prieš kelis amžius buvo tokie pat arba net gerokai už mus mažesni, o šiandien yra išaugę ir sutvirtėję, turėtų vėl imti mūsų valstybę gerbti? Kodėl jie turėtų nesisavinti dar taip neseniai atplėštų mūsų gimtosios žemės gabalų? Nesistebėkime, kad vėl išrinktas Rusijos prezidentas Karaliaučiaus kraštą laiko amžina savo šalies nuosavybe, sakydamas: "Ne tam atėjome prie Baltijos, kad pasitrauktume". Kas šiandien beužsimena apie Želigovskio "maištininkų" atplėštus ir baigiamus nutautinti Lietuvos kaimus ir miestelius? Net tame mums dar likusiame lopinėlyje nesaugome to, kas turi būti būdinga Valstybei.

Praėjusi savaitė pažymėta skaudžiomis netektimis. Staiga nūlūžo trys ažuolai, galėję žaliuoti dar daugelį metų, Lietuvos mokslo ir meno aruodus praturtindami neįkainojamais lobiais.

Birželio 23 d. staigi mirtis išplėšė Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto vyriausiąjį mokslinį bendradarbį, profesorių, Lietuvos Mokslo tarybos ir Vytauto Didžiojo universiteto senato narį Nobertą Vėlių. Šio šviešaus, didžiulio talento žmogaus palaikus priglaudė Antakalnio kapinės.

Birželio mėn. 24 d. nustojo plakusi žymaus sociologo, užsienio lietuvių visuomenės veikėjo, "Metmenų" redaktoriaus, profesoriaus Vytauto Kavolio širdis. Ar nujautė jis, kad į Lietuvą – tėvų ir senelių žemę – atvyko paskutinį kartą?

Birželio mėn. 26 d. paskutinį savo gyvenimo knygos puslapį užvertė Muzikos akademijos profesorius Eduardas Brazauskas. Pasalūnė mirtis jį užklupo, vos grįžusi iš Šiauliuose vykusio Lietuvos pučiamųjų orkestrų sąskrydžio. Maestro ten dirgavo jungtiniam orkestrui.

Nežiūrint, kokios bebūtų skaudžios tos trys netektys, gyvenimas tekėjo savo įprastine vaga. Antradienį Seimas atmetė Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo ir papildymo projektą. Turbūt retas kuris įstatymo projektas buvo taip audringai minimas, nors daugelis jį iš anksto pasmerkusių nebuvo jo net matę. Tačiau visur buvo aiškinama, kad tos pataisos esančios žalingos, nes vienintelis jų tikslas: išstumti iš mokyklos dorinio

ugdymo (pirmiausia – tikybos) pamokas. Dabar girdime sakant, kad pataisose buvo numatyta "į mokyklas grąžinti uniformas". Visa ši demagogija turėjo įtikinti, jog pataisas rengė kažkokie užkalbėję reakcionieriai. Kad įstatymo projekte buvo beveik trisdešimt pasiūlymų, projekto smerkėjai nenorėjo nė girdėti.

Pasisakyti tikriesiems projekto autoriams nebuvo leista. Į jų prašymą sutartinai neatsakė nei Vyriausybė, nei Seimas, nei Prezidentūra. Tarsi kažkokia cenzūros siena nuo jų apsitvėrė net valstybinė televizija, tiek daug laiko skyrusi projekto kritikai. Kad pataisos esančios nereikalingos, įtikinėjo Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnai bei Seimo nariai. Tik visi jie kažkodėl į klausimą "Ar šiandien Lietuvos mokyklos struktūra yra tobula, ar gera šioje mokykloje mūsų vaikams?" nesirijo atsakyti teigiamai. Nesuteikta netgi teisė šį projektą taisyti!

Žymiausi Lietuvos pedagogai–mokslininkai, sužinoję, kad projektas atmes-tas, dar kartą kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą. Jie prašo rasti laiko ir aptarti švietimo reformos vyksmą Lietuvoje.

Išplatintas trijų Seimo frakcijų (demokratų, tautininkų, politinių kalinių ir tremtinių) bei Centro sąjungos pareiškimas, kuriame reikalaujama nedelsiant atstatyti energetikos ministrą Saulių Kutą už besikartojančius veiksmus, vertinamus kaip nusikalstamus, nukreiptus prieš valstybę. S.Kutas

kaltinamas tuo, kad buvo nutrauktas elektros teikimas strategiškai svarbiems objektams, netgi valstybinės sienos radijo lokatoriams.

Pakeistas Seimo rinkimų įstatymas. Jame yra kelios naujovės. Įvestas 5 procentų barjeras partijoms ir 7 proc. – koalicijoms, norintiems patekti į Seimą. Balsuojant už partijų sąrašus įtraukti reitingų sistemos elementai: rinkėjai balsuodami galės pažymėti populiariausius politikus. Panaikintos iki šiol buvusios lengvatos tautinių mažumų organizacijoms. Už partinio sąrašo įregistravimą teks mokėti 20 VMDU – vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, t.y. 12,993 Lt. Lietuvos demokratų partijos pirmininkas S. Pečiulūnas teigia, kad Lietuva stumiami į dvipartinę sistemą, kuri šiuo metu yra labai pavojinga mūsų valstybei.

Praeitą savaitę buvo paminėtas Telšių vyskupijos įkūrimo 70-tis ir Rainių tragedijos 55-osios metinės. Už Rainių kankinius buvo aukojamos Šv. Mišios.

Tęsiasi energetikų sankcijos prieš nesumokėjusius už elektros energiją. Tarp "nusikaltusiųjų" pateko švietimo įstaigos. Jau 23 vidurinės mokyklos Vilniuje liko be elektros. Žadama išjungti elektrą ir vaikų darželiams.

Nutraukus elektros tiekimą, neveikia apsaugos sistemos. Puiki proga nusikaltėliams kėsintis į kuklų mokyklinį turtą. Švietimo skyrius galėtų užmokėti už elektrą tik mokytojų atostogoms skirtais pinigais, nes jokių kitų lėšų jis neturi.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

skelbė, kad nebus toleruojamas vadinamas religinis pluralizmas. Jis pabrėžė, kad ir koalicijos partneriai Jisrael Ba-Alija partijoje, kurią sudaro iš buvusios Sovietų Sąjungos atkeliavę žydai, kai kurie iš jų laikytini visai ne žydais. Vyriausias Rabinatas pažadėjo paskubėti su naujais įstatymais ir imigrantų įteisinimu. Imigrantų iš sovietų imperijos partijai vadovauja pagarsėjęs sovietų disidentas Natan Sharansky. Jam premjeras pasiūlė namų ir butų ministeriją.

• Indijos naujoji koalicinė vyriausybė paskelbė, kad ji nepasirašys tarptautinės branduolinių ginklų bandymų uždraudimo sutarties.

Pakistas pareiškė, kad Indijai nepasirašant, ir jis neprišidės. Indijos vyriausybė pakrypo į kairę. Naujasis premjeras rengia naują biudžetą, kuriame žada daugiau lėšų valstybės skurdui panaikinti. Daugiau dėmesio bus skirta žemųjų Indijos kastų gyvenimo pagerinimui: butams, geriamo vandens šuliniams, švietimui.

• Graikijoje, vos palaidojus seniai sirgusį premjerą Papandreu, net triskart išrinktą valdyti, kilo naujas kivrčas su Turkija dėl mažytės salos Egėjų jūroje. Gavdos sala JAV spaudoje vadinama akmenų krūva. Tačiau naujasis premjeras jau kalba apie reikalą įsigyti naujų karo lėktuvų ir kitų ginklų.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

VILTIS IR PAGALBA

Lietuvos spauda apie "Vilties partnerystę"

Gegužės 23-28 dienomis Klaipėdos miesto ligoninėje dirbo grupė gydytojų iš JAV, Ohio valstijos. Amerikiečiai operavo dvylika ligonių, turėjusių įgimtų arba įgytų veido trūkumų.

Daugiausia tai buvo vaikai, kenčiantys dėl įgimtų defektų, tokių, kaip "kiškio lūpa" ir "vilko gomurys".

Asta Drungilienė
(sutrumpintai)

I uostamiestį atvykusius amerikiečius tiesiog apstulbino ilgiausios ligonių eilės. Tada ir buvo nuspręsta įkurti šiuolaikine operacine įranga aprūpintą Veido chirurgijos centrą. Iš Klyvlendo į Klaipėdą atkeliavo siuntiniai su vaistais, medicinos literatūra bei kompiuteriais.

Medikų grupės vadovai: John F. DiStefano ir G. Sabataitis

išsikvies pacientę į Ameriką, ar kitą vasarą operuos ją Klaipėdoje. Dar viena ligonė – šešiametė, kuriai traumos metu buvo nutraukti ašarų lataakai. Jai reikalinga sudėtinga operacija, Amerikoje kainuojanti mažiausiai 10 tūkstančių dolerių. Klyvlendo gydytojai pažadėjo jai padėti nemokamai.

Artimiausias "Vilties partnerystės" programos tikslas – patobulinti anesteziloginę tarnybą. Klaipėdos miesto reanimacijos skyrius, švelniai tariant, užsieniečiams nekelia susižavėjimo. Didžiausią pagalbą šiame darbe pažadėjo amerikiečių grupės narys Erik Blumfeld (Eric Bloomfield). Jau susitarta dėl anestezilogės Rasos Bražiūnienės stažuotės JAV, nuspręsta, kokią įrangą amerikiečiai atsigaubens kito vizito metu.

Pasak V. Grykšo, klaipėdiečių laukia sunkus,

Daktarų ir gailestingųjų seselių pagerbimas Cleveland'o Lietuvių namuose

Anestezilogas
Eric Bloomfield

Centrui vadovaus chirurgas Vytautas Grykšas, kurį, po stažuotės Klyvlende, amerikiečiai apibūdino kaip labai gabų ir darbštų gydytoją.

Svečiai apžiūrėjo dvylikametę mergaitę, prieš keletą metų sunkiai sužalotą avarijoje. Jie pažadėjo kompiuteriu sumodeliuoti mergaitės veiduką ir nuspręsti, ar

įtemptas darbas. Tokiems ligoniams neužtenka gerai atlikti tik vieną operaciją: operuojama etapais. Su ligoniais mėnesių mėnesiais turi dirbti logopedas, jiems reikalinga stomatologo, ortodonto, labai kvalifikuotų slaugos specialistų priežiūra.

"Vakarų ekspresas",
1996 m. gegužės 29 d.

Iškilmingo banketo metu. Matome: D. Čipkienę, Ch. A. Rasko, M. Gruzdytę ir kt.

Vlado Bacevičiaus nuotraukos

PASKUTINIEJI ELTOS PRANEŠIMAI

SMERKIAMAS SEIMO SPRENDIMAS

Nusikaltimu prieš šalies ekonomiką Seimo narys socialdemokratas Rimantas Dagys pavadino Seimo sprendimą, leidžiantį padidinti privatų kapitalą energetikos sistemoje. Antradienį spaudos konferencijoje jis sakė, kad su parlamentarais, kurie balsavo už specialiosios paskirties bendrovių ir jų veiklos sričių įstatymo pakeitimą "negali būti jokio dialogo, jie paprasčiausiai turi, jo nuomone, pasitraukti iš politinės arenos". Šiuo atveju LDDP, balsavusi už minėtą Seimo sprendimą, R. Dagio nuomone, "pasielgė kaip klasikinė klaninė dešinioji partija, atstovaujanti grynai savo politinio ir ekonominio kapitalo interesams". Seimo narys įtaria, kad po to arba bus įteisinti nešvarūs pinigai, nes tokiai privatizacijai reikalingos lėšos arba tam bus panaudoti pinigai, skirti bankų gelbėjimo programai.

LABIAUSIAI PASITIKI BAŽNYČIA IR SPAUDA

Lietuvos gyventojai labiausiai pasitiki bažnyčia ir visuomenės informavimo priemonėmis. Menkiausiai

vertinamas Lietuvos bankas ir Energetikos ministerija. Tokį rezultatą parodė gegužės mėnesį Lietuvos Filosofijos ir Sociologijos instituto atlikta visuomenės nuomonės apklausa. Bažnyčią teigiamai vertina 56 proc. apklaustųjų. neigiamai – 18 proc. Visuomenės informavimo priemonės teigiamai vertina 48 proc., neigiamai – 28 proc. Valdžios institucijos dažniausia vertinamos neigiamai: vyriausybę pasitiki 14 procentų apklaustųjų, nepasitiki 64 procentai.

ATLAIDAI ŽEMAIČIŲ KALVARIJOJE

Liepos 2 d. Žemaičių Kalvarijoje prasidėjo tradiciniai Švenčiausiosios Mergelės Marijos apsilankymo atlydai, trunkantys aštuonias dienas. Lietuvoje šie atlydai vadinami Didžiąja Kalvarija. Bus meldžiamasi prie stebuklingojo Dievo Motinos paveikslo, procesijos eis Kryžiaus keliu.

Plungės savivaldybė pasirūpino, kad per atlydus į šią vietovę važiuotų daugiau autobusų. Seniems, socialiai remtiniams žmonėms bus duodama nemokamai sriubos ir suteikiama nakvynė. Jaunųjų maldininkų eisenos į Žemaičių Kalvariją keliauja iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir kitų vietovių.

AMERIKIEČIŲ VAIKAI LIETUVOJE

Bronė Miklienė

Joseph Pulitzer vidurinės mokyklos New York'e mokytoja Rima Vaičiaitė kovo mėnesį su 22 mokiniais Austrijos oro linijų lėktuvu pakilo per Atlantą į Vilnių. Grupę, be Rimos, dar lydėjo mokyklos vedėjas Perry Sandler, mokytojas Peter Bloch ir Christopher King.

Vilniaus aerodrome Mykolo Biržiškos mokyklos mokiniai su džiaugsmu pasitiko užjūrio svečius. Užsimezgė pokalbis. Rima Vaičiaitė ėjo vertėjos pareigas, tačiau daugelis jaunuolių ir mergaičių lengvai susikalbėjo patys.

10-ties dienų viešnagė prabėgo greitai. Niujorkiečiai daug pamatė, susipažino su kitokia kultūra. Jie aplankė Vilniaus Universitetą, katedrą ir bažnyčias, Gedimino bei Trakų pilis, muziejus,

Kryžių kalną ir parodas. Mykolo Biržiškos mokyklos mokinių tėvai nuoširdžiai globojo jaunuolius. Perry Sandler, Joseph Pulitzer mokyklos vedėjas dėkojo visiems už šiltą, malonų priėmimą, nežiūrint ekonominių sunkumų, kurie būdingi Lietuvai, išsilaisvinusiai iš sovietinės okupacijos. Jis ypatingai pabrėžė tokios vertingos kelionės naudą mokiniams, kurie dabar geriau supras ir įvertins gyvenimo sąlygas namuose.

Grįžę į New York'ą, mokiniai ilgai dalinosi su draugais išpūdžiais, kuriuos patyrė Vilniuje.

Šią neeilinę kelionę į Vilnių aprašė "Pulitzer Press" korespondentė. Ji vertino mokytojos – "model teacher" Rimos Vaičiaitės sumanumą ir nepaprastą darbštumą, organizuojant išvyką.

Tokio bendradarbiavimo idėja kilo prieš du metus, kai Klaipėdos miesto ligoninės chirurgas Algimantas Šlepa- vičius stažavosi Klyvlende. Sužinojęs, jog čia dirbantys chirurgai kiekvienais metais važiuoja į vadinamąsias "trečiojo pasaulio" šalis operuoti apsigimusių vaikų, A. Šlepa- vičius pakvietė juos į Lietuvą.

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

JULYTĖS PAMINKLAS TĖVŲ GIMTINEI

Amerikos Didžiųjų ežerų krašte, Cleveland'e, lietuvių Rimo ir Ritos Minkūnų šeimoje gimė talentinga mergaitė Jūlytė. Nuo mažens ji pamėgo meną, lietuvišką dainą ir šokį. Jūlytė mokėsi ir baigė Šv. Kazimiero aukštesniąją 12-metę mokyklą. Skautavo Neringos skaučių tunte, vėliau tapdama jo vadove. Lankė skaučių vadovių "Gintaro" mokyklą. Gražiu balsu pasireiškė Šv. Jurgio parapijos chore bei L.T.M. Čiurlionio ansamblyje, kuriame taip pat ir kankliavo. 1990 m. ji dalyvavo Čiurlionio ansamblio jubiliejinėje gastrolėse Lietuvoje.

Baigusi Holy Name aukštesniąją mokyklą Parmoje, Julija porą metų studijavo dailę Cleveland'o Valstybiniame universitete. Toliau ji tęsė studijas Amerikos Katalikų universiteto Architektūros ir planavimo fakultete, Washington, D.C.

Gyvendama JAV sostinėje, Jūlytė neatitrūko nuo lietuvių. Ten ji tapo Lietuvių jaunimo sąjungos nare ir 1994 m. atstovavo Washington'o lietuvių jaunimą Pasaulio lietuvių jaunimą Lietuvoje ir Anglijoje, šoko Washington'o tautinių šokių grupėje "Juosta".

Dalyvavimas lietuviškojoje veikloje nepakenkė jos studijoms. 1995 m. Julija įsigijo Architektūros mokslų bakalauratą, o 1996 metais

Autoriaus nuotraukoje: architektė Julija Minkūnaitė

savo studijas apvainikavo architektūros bakalaurės profesiniu diplomu. Ji priklauso "Tau Sigma Delta" garbės draugijai, buvo dekanato garbės sąrašuose.

Architektūros studijas baigiantieji turėjo paruošti diplominius darbus – rašyti

tezes. Šį pavasarį fakulteto profesorių balsavimu Julijai Minkūnaitėi už jos darbą buvo paskirta 1996 metų "Best of Thesis Grand Prize Award" – Paul A.Goettelman premija.

Malonu skaityti "Lietuvos ryto" priedą "Sostinė",

kuriame rašoma apie J. Minkūnaitės diplominį darbą. Šiame darbe žengiama lietuvių tautos XX-jo amžiaus kančių ir prisikėlimo takais. Filmų vaizdai, garsai, tikri eksponatai, ažuolų kamienuose įrėžti kankinių vardai, – žiūrovui teikia sukrečiantį išpūdį. Sekant "Nepriklausomybės koridorius" eksponatus, matome staigų posūkį į 1939-1940 metus. Geležinė uždanga siaurina koridorių, jame vis mažiau šviesos ir daug šurpų keliančių vaizdų. Paminklas architektūriškai jungia Lukiškių aikštėje buvusius KGB rūmus su kitame šone esančia Šv. Jokūbo bažnyčia. Lankydamas Lietuvą, J. Minkūnaitė matė Lukiškių aikštę ir KGB kankinimo ce-

les. Tai paskatino ją architektūrinėmis priemonėmis atkurti lietuvių tautos kančių istoriją.

Su Paul A.Goettelman geriausių 1996 m. tezių apdovanojimu J. Minkūnaitė yra paskirta \$1,000 premija. Pagal premijos reikalavimus jai teks atlikti dar vieną kelionę, o vėliau pristatyti Amerikos Katalikų universiteto Architektūros ir planavimo fakultetui tos kelionės aprašymą ir piešinio eskizą, parodantį – miesto erdvę, pastatą, sodą arba matytus kūrinius.

Miela Jūlyte, gyvenimo kelias yra tolimas, bet malonus. Linkime Jums sėkmės tame kelyje. Dėkui už tai, kad iki šiolėjote lietuviškuoju keliu ir pasirinkote tokią mūsų visų širdims brangią temą Jūsų diplominiam darbui.

Ger.J.

LIETUVOS PARTIZANAMS REMTI

Šį rudenį Amerikoje vyks koncertai, kuriuose surinktos lėšos bus skiriamos buvusiems Lietuvos partizanams remti. Panašiai, kaip ir prieš keletą metų, Amerikoje lankysis dainininkų grupė, kurią sudaro Sibiro tremtį, kalėjimus ir partizano dalį nešę žmonės. Atvyksta Vilniaus Operos solistas, bosas, du kartus tremtas Vincentas Kuprys. Taip pat atvyksta "Tremtinio" choro dirigentas, pats buvęs tremtinys Antanas Paulavičius. Išgirsime partizanų Vytautą Balsį ir Antaną Lukšą (legendinio Skirmanto, Skrajūno – Juozo Lukšos brolių) ir buvusį politinį kalinį Vladą Šiukštą. Šią išvyką globos Chicago'je šauiniai veikiantis Lietuvos Partizanų globos fondas (LPGF). Ją suorganizavo ir tvarko visuomenei pažįstama, didelį pasitikėjimą turinti Marija Remienė.

Mūsų svečiai koncertuos šešiuose miestuose. Iš viso bus 9 koncertai. Chicago'je koncertai vyks Pasaulio lietuvių centre, Jaunimo Centre, Seklyčioje ir Cicero

priemiestyje spalio 18, 19, 20 ir 23 dienomis. Spalio 27 d. dainininkai koncertuos Detroite, o iš jo keliaus į Torontą. Grįžę iš Kanados, lapkričio 6 d. jie pasirodys St. Petersburg, FL, 10 d. – Los Angeles, CA, 16 d. – Denver CO. Jau dabar šias dienas pažymėkime kalendoriuje. Tai bus neeilinis, svarbiam tikslui ruošiamas kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo įvykis.

Antra džiugi žinia yra ta, kad New Yorke veikiantis Tautos Fondas patenkino Chicago'je veikiančio Lietuvos Partizanų globos fondo prašymą ir paskyrė \$10,000 sumą buvusių Lietuvos partizanų šalpai. Pagal Partizanų globos fondo ir Lietuvos Laisvės kovų sąjūdžio bendrai parengtą bei vykdomą planą, Tautos fondo paskirtais pinigais šiais metais bus suteikta pagalba 50 partizanų. Gegužės mėnesį Tautos Fondo pinigai buvo įteikti šį darbą Lietuvoje vykdančiai Laisvės kovų sąjūdžio vadovybei.

Antanas Dundzila

KNYGA APIE LIETUVIUS, GELBĖJUSIUS ŽYDUS

Viktorija Sakaitė, Lietuvos valstybinio žydų muziejaus darbuotoja, atvyko iš Vilniaus į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą rinkti duomenų savo knygai apie lietuvių, gelbėjusių žydus karo metu. Ji yra muziejaus žydų gelbėjimo ir atminties

įamžinimo skyriaus vedėja, kelių knygų bendraautorė. LTSC pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas kviečia žmones, turinčius žinių apie žydų gelbėtojus, skambinti V.Sakaitę LTS centro telefonu 312-434-4545. Ji bus čia iki rugsėjo 10 d.

AUKSINĖS VESTUVĖS

Dr. Jonas ir Dalia Maurukai atšventė savo vedybinio gyvenimo penkiasdešimtmetį. Ši nuostabi šeimos šventė įvyko birželio 15 d. Columbus mieste (Ohio valstijoje). Ją suruošė jubiliatų vaikai – Daina, Rimas ir Aida su šeimomis.

Iškilmės prasidėjo

vestuvių priesaikos atnaujinimu bažnyčioje ir tęsėsi pobūvių salėje, o vėliau – dukters Aidos namuose. Šventėje dalyvavo Dalios ir Jono su tuoktavių, prieš 50 metų įvykusių Vokietijoje, DP stovykloje, rengėjai. Šie svarbūs asmenys: Jono brolis Juozas Maurukas, atvykęs su dukro-

mis ir žentais, bei Stasė Maurukienė – Jono brolio Kazimiero našlė su savo artimaisiais. Į auksines vestuves atvyko ir kaimynai bei draugai. O labiausiai visą pobūvį džiugino net aštuoni "naujųjų jaunavedžių" anūkėliai.

D.R.A.

Iš kairės: dr. Rimas Maurukas, dr. Jonas Maurukas, Aida Gerbec (stovi), Dalia Maurukienė, Daina Ignatonienė

REZOLIUCIJA DĖL KARALIAUČIAUS

Kalifornijoje veikianti Baltic American Freedom League, Inc. energingai darbuojasi, remdama JAV Atsovų rūmuose Chistopher Cox pasiūlytą rezoliucijos projektą dėl Lietuvai pavojingos Karaliaučiaus srities. Birželio pabaigoje tuo reikalu gali įvykti Kongreso apklausa. Reikšminga, kad Karaliaučiaus srityje esančios rusų kariuomenės pavoju pripažįsta ir Lietuvos vyriausybė, ir opozicija. Dabar tas pavojus yra keliamas ir JAV Kongrese.

JAV LB XIV-ji Taryba Floridoje įpareigojo

Krašto valdybą išsiuntinėti visiems JAV Kongreso nariams tuo reikalu memorandumą ir paraginti LB apylinkes įsijungti į atstovo C. Cox siūlomos rezoliucijos rėmimo akciją.

C. Cox pasiūlytą rezoliucijos projektą sutiko paremti 43 Atsovų rūmų nariai. Lietuvių visuomenė privalo irgi išreikšti savo nuomonę. Rinkiminiais metais Amerikoje tai gali būti ypač reikšminga. Paprasčiausiai rėmimo būdas: skambinti savo vietovės atstovo įstaiigai ir prašyti: "to support the House Concurrent Resolution

51 on the demilitarization of Kaliningrad-Koenigsberg area". Paskambinus taip pat galima užklausti, ar jūsų atstovas vėl kandidatuos šį rudenį. Jei taip, tai palinkėkite jam sėkmės, pridurdami, kad ši rezoliucija jums svarbi. Tokios pastangos gali jūsų atstovo nuomonę palenkėti mūsų pusėn. Vietiniai paskambinimai (ne į Washington'ą) telefonu yra lengvai prieinami visiems. Jie tiek pat efektyvūs, kaip ir laiškai ar telegramos. Patariame skambinti tuoj pat, perskačius šį pranešimą.

A.D.

Iš kairės: buvęs Baltų Laisvės Lygos pirmininkas Aivars Jerumanis, kongresmenas Christopher Cox ir JAV LB Tarybos vykd. vicepirmininkė Anelė Nelsienė

BALTŲ STUDIJŲ FONDAS

Seatle mieste veikiantis Washingtono universitetas praneša, kad gegužės 15 d. universiteto ir pabaltijiečių atstovai iškilmingai pasirašė Baltų Studijų fondo sutartį. Fondo sutelktais ištekliais universitetas puoselės baltų tautų – lietuvių ir estų – akademinę programą. Sutartis universitete įteisinta su pradiniu \$50,000 kraičiu, kurį suaukojo 200 asmenų ir organizacijų. Pažymėtina,

kad didžiausią auką – \$10,000 – skyrė Pasaulio lietuvių bendruomenės fondas. Nuolatiniam baltų programos vykdymui fondas yra pasiryžęs surinkti \$750,000. Atsižvelgiant į tai, kad čia bendrai darbuojasi lietuviai, latviai ir estai, ši suma neatrodo neįmanoma.

Lietuvių visuomenė gali užtarnauti džiaugtis, kad JAV Vakaruose, žymaus universiteto globoje kuriasi

bendras lietuvių, latvių ir estų akademinis židinys. Šių tautų bendradarbiavimo visose srityse ypač reikia, nes tik tokiu būdu galima tikėtis atsispirti iš slavų kraštų sklindančiam imperializmui. Amerikos lietuvių visuomenę skatiname šį židinį remti. Su pasitenkinimu čia paminėsime ypač energingai fondo veikloje pasidarbavusias lietuves – Iną Bertulytę-Bray bei Ireną Blekytę.

A.D.

Mary Levin nuotraukoje Baltų studijų centro iniciatoriai. Priekinėje eilėje iš kairės: D. Waugh, Mary Oksas, Ina Bertulytė-Bray, Rasa Raišys, Irena Blekytė, Bruno Morkūnas. Antroje eilėje: Vidmantas Raišys, Terje Leiren, Richard Dunn, Guntis Smidchens, Thomas Dubois.

NAUJOS KNYGOS SKAUDŽIŲ LŪŽIŲ METAİ

Bronius Šukys. Lietuvos mokykla Antrojo Pasaulinio karo ir pirmaisiais pokario metais. Vilnius, 1995, 68 psl.

Šios nedidelės knygelės pasirodymą mažai kas pastebėjo. Šiek tiek apie tai parašė "Lietuvos aidas" ir Kauno rajono laikraštis "Tėviškės žinios". Todėl nėra ko stebėtis, kad atidžiau ją pavarčiusieji klausia, kodėl niekas apie tai nepranešė mokykloms. Stovi ši knygelė užgrūsta kažkokių bendros paskirties knygynų lentynose, visiškai užgožta "Laukinių rožių" tipo rašalavos. O iš tikrųjų ne tik mokytojams, bet ir mokiniams bei jų tėvams praverstų mintimis praeiti tais keliais, kuriais mūsų tauta kruvinomis kojomis ėjo. Užsienio lietuviams šią knygelę berods irgi pirmą kartą pristatome, nors rašoma joje apie žmones, kurie yra tarp mūsų.

Kai tautininkas – Seimo narys Leonas Milčius parodė man nemažą pluoštą rankraščių ir pasiūlė imtis jų redagavimo, gerokai išsigandau. Juk nesu čia aprašomų įvykių liudininkas. Liesti skaudžias tautos žaizdas nėra lengva. Bet kitos išeities nebuvo. O ir autorius – senas mokytojas prašė paskubėti, sakė, kad norėtų savo "gulbės giesmę" išgirsti. Taip ir tapau tos knygelės redaktoriumi. Dar labiau simboliška, kad ji pasirodė prieš pat rugsėjo pirmąją, o jos pristatymo iškilmės sutapo su autoriaus 84-uosiu gimtadieniu. Į nedidelį pakaušės miestelį – Lapeš – tą popietę suvažiavo nemažas būrys garbingų svečių: keli Seimo nariai, Vilniaus pedagoginio universiteto profesoriai, autoriaus bendražygiai ir mokiniai.

Šioje knygelėje nerasite istoriniam veikalui įprastų statistinių duomenų lentelių, žemėlapių, dokumentų nuotraukų. Bronius Šukys – Lietuvos Garbės kraštotyrininko vardą pelnęs mokytojas aprašė savo paties pergyvenimus, patirtus 1941-1951 metais Vilokijos gimnazijoje. Antrojo Pasaulinio karo metais šiai mokyklai vadovavo vienas iškiliausių išeivijos atsovų – Teodoras Blinstrubas. Kai redagavau knygelės rankraštį ir varčiau senas nuotraukas, net į galvą neatėjo, kad teks gerbiamaį T. Blinstrubą po kurio laiko pamatyti ir apie knygelėje aprašytus įvykius pasikalbėti.

Kaip tais tragiškais mūsų tautai metais gyveno Lietuvos mokykla, labai mažai

težinome. Sovietmečio istorikai tų įvykių aprašymus klastojo, taikydami prie politinės konjunktūros, o atėjus Atgimimui atsirado rėksnių, kurie mokytojus apšaukė kolaborantais. Gi iš tikrųjų ir tomis siaubo dienomis, kai vienus okupantus keitė kiti, nemaža mokytojų galvojo apie tautos ateitį. Tarp jų garbingą vietą užima ir kuklus Vilokijos gimnazijos lietuvių kalbos mokytojas B. Šukys. Su didžiausiu dėkingumu lenkėsi jam jau gerokai prailę karo ir pokario metų mokiniai, tapę profesoriais, žymiais specialistais. Jie sakė:

– Jei nebūtų Lietuva tokių jai atsidavusių mokytojų turėjusi, nebūtų buvę ir Atgimimo.

Knygelėje aprašyti labai ryškūs tų metų vaizdai. Štai 1941-ųjų rugsėjis. Raudonasis okupantas išnešė kudašių, palikęs Lietuvoje kraujo klanus, o rudasis užsiėmęs vis tolyn einančia fronto linija. Mokyklos gavo nors šokią tokią galimybę ugdyti jaunąją kartą tautinėje dvasioje, ruošti ją dar laukiantiems žiauriems išbandymams. Tačiau tas atokvėpis buvo labai trumpas. Mokytojas pasakoja, kaip naciai atvyko į mokyklą, tikėdamiesi užverbuoti jaunuolius į savo kariuomenę ir kaip buvo pasiruošta atremti šią klastingą propagandą, kaip teko iš nacių nagų gelbėti knygas ir jaunimą, kaip, nepaisant karo meto draudimų, buvo organizuojama užklausinė kultūrinė veikla.

Kita pasakojimų dalis prasideda siaubą keliančiais vaizdais apie grįžusios stalininės kariaunos susidorojimus su Lietuvos patriotais, užkariautojų chamizmą ir tyčiojimąsi, pasigailėjimo vertą okupantų padlaižį – nemokšą ir skudiką, tik pačioje gyvenimo pabaigoje suvokusį visą savo būties menkumą. Autorius labai įtaigiai atskleidžia iki tol niekam nežinomus kai kurių žymių asmenų bruožus, jų sugebėjimą net žiaurios okupacijos sąlygomis išsaugoti tautos kultūrinį palikimą.

Paskutinėje knygelės dalyje pateikta išta šviesių asmenybių galerija, itin šiltai pasakojama apie mokytojus: Joną Mašiotę, Antaną Palta-navičių, Česlovą Kersnauską, Eduardą Pocių, Antaną Juodelį ir kitus Vilokijos apylinkių švietėjus.

Jeigu atsirastų norinčių šią knygelę įsigyti, manau, jog galėčiau padėti.

Dr. Jonas Jasaitis

KAI TÈVELIS MAN NUPIRKO LŪPINĘ ARMONIKÈLĘ

Dalia Šilienė

kampyje nebuvo įprasta, kad koks nors vaikėzas galėtų pagriežti.

Mano balsas tuo metu jau tiek subrendo, kad įsijungiau į bažnytinį chorą. Mišiose giedodavau tenoro partijas. Tai suteikė man progos daugiau gilintis į vokalinę muziką. Giedojome gana sudėtingas Missa Apostolorum penkiais balsais, be vargonų (a capela). Vargonai per karą buvo sudaužyti. Sviediniui nesprogus, bažnyčia išliko.

Nežinau kodėl, bet jau tada, kai buvau 13 metų, atėjo noras rašyti savo muziką. Atrodė, kad su muzika nebesiskirsiu. Bet nebuvo kur tęsti bendrojo lavinimo. Su išvykimu iš Papilės užsibaigė ir mano vaikystė.

Taigi, sklaidydami Jeronimo Kačinsko prisiminimus, ir atėjome prie to momento, kuris paliudijo apie kompozitoriaus talento užuomazgą. Nuolatinis gyvenamosios vietos keitimas nesibaigė su vaikyste. Naujos mokyklos, nauji darbai ugdė ir grūdino J. Kačinską – kūrėją, dirigentą, pedagogą. Jis mokėsi Klaipėdos ir Kauno muzikos mokyklose, studijavo Prahos konservatorijoje. Grįžęs dirbo Valstybės teatre, o 1932-1938 metais – Klaipėdos muzikos mokykloje.

Klaipėdoje jis įsteigė ketvirtatoninės muzikos teorijos klasę, suorganizavo simfoninį orkestrą ir operą, vadovavo Klaipėdos darbininkų chorui, talkininkavo Stp. Sodeikos vadovaujamam "Vaidilutės" chorui Operos teatre. Dirbdamas su šiuo chorui, J. Kačinskas susipa-

žino su Elenute ir netrukus ją vedė.

1938-40 metais Jeronimas Kačinskas dirigavo Kauno radiofono orkestrui, 1939 metais suorganizavo mišrų radiofono chorą, 1940-41 metais dirigavo Vilniaus radijo simfoniniam orkestrui, 1942-44 metais dirigavo Vilniaus operoje. Kaip pasakojo kompozitorius, "berods jau buvo užgijusios Pirmojo pasaulinio karo žaizdos, bet prasidėjo Antrasis".

– Buvau operos ir orkestro dirigentu Vilniuje, kai ėmė artintis sovietai. – Teko bėgti. Ilgai keliavome per Žemaitiją, nenorėjome Lietuvos palikti, tokia brangi ji mums buvo. Galvojome, kad nors mažas sklypelis Lietuvos liktų, vylėmės, kad gal kas nors sustabdys sovietų veržimąsi. Bet niekas nė negalvojo jų stabdyti. Todėl kėlėmės iki Kramco, lietuviškai tariant, Kranto, o ten nusipirkome traukinio bilietus į Vieną. Išlipome viena stotele anksčiau, neprivažiavus 75 kilometrų iki Austrijos sostinės. Galvojau, kam eiti ten, kur bombarduoja, reikia laikytis prie kaimo.

Čia Jeronimas Kačinskas išgyveno iki 1945 metų Velykų. Tada persikėlė į Augsburgą, kur amerikiečiai įsteigė stovyklas. Apsistojo vienoje iš jų, kur rado labai daug pabėgėlių iš Baltijos valstybių. Kompozitorius pasakojo:

– Karo metu reikėjo tik trauktis ir trauktis. Tie, kurie traukėsi per Drezdėn, patyrė baisių dalykų, daug pabėgėlių žuvo. Daug dirbome, stovykloje turėjome labai gerą chorą...

Jaunajam skaitytojui KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavagė

(Tęsinys)

Nesileisk nunešamas materializmo bangos. Tavo tikslas visai ne kaupti, saugoti, girtis daiktais ir dirbti jiems (nebent ruošumeisi tapti antikvaru). Žinok, ko sieki gyvenime, susikaupk ties savo tikslais, pirk tik tuos daiktus, kurie reikalingi tiems tikslams pasiekti. Netapk pertekliaus auka. Nereikalingi daiktai nėra blogi. Tik jie tau nieko nereiškia.

Tretieji klastingi spąstai – "Štai toks aš esu"

Sakoma: "Jei visada darai, ką visada darydavai, visada gausi, ką visada gaudavai."

Yra dar vieni spąstai – prisirišimas prie savo įvaizdžio. Vienas dalykas yra geriau save pažinti, ir visai kas kita tikėti, kad kitoks jau nebūsi. Tai didelė klaida, nes toks įsitikinimas neleis tau siekti ko nors daugiau.

Ar buvai kada įsitikinęs, jog negali ko nors padaryti todėl, kad esi ne toks žmogus? Aš galvodavau negalinti atsiprašinėti, nes tai esą įrodytų mano silpnumą. Kaip aš klydau! Atsiprašymas iš tikrųjų rodo jėgą. Tavo išankstinės nuostatos pagaus tave į spąstus, jeigu tik joms leisi. Jos gali imti riboti tavo veiklą ir net bandymus ką nors padaryti. Jeigu žmogus, pavyzdžiui, mano, kad niekada negalėsias susidraugauti su kitos tautybės žmonėmis, jo bičiulių ratas darbe, pokalbių temos, socialiniai kontaktai bus suvaržyti. Žmogus nesąmoningai atsisakys kai kurių progų, susiaurins patirties galimybes.

Trečiųjų spąstų gali išvengti, veikdamas priešingai savo natūraliems polinkiams. Jei važinėji greitai, siek tiek sulėtink. Jei manai, kad niekada neišdrįsi pakviesti merginą šokiui, pabandyk. Jei jauti būtinybę laimėti kiekvieną ginčą, imk ir viena kartą nusileisk. Jei tau visą gyvenimą tvirtino, kad nesugebėsi nieko pasiekti, įrodyk visiems, kad klydo.

Ketvirtieji klastingi spąstai – "taip turi būti"

"O, kaip nepakeliamas žiūrėti į laimę kitų akimis." – V. Šekspyras

Didžiulis laimės prišas yra nusistatymas, kad "turi būti taip". Tai paskutiniai klastingi spąstai. Taip, kai ką mes "privalome padaryti". Visiškai suprantama, kad jei turi vaikų, tai privalai jais rūpintis. Bet neprotinga manyti, jog turi atlikti visus namų ruošos darbus todėl, kad esi moteris ir kad "taip turi būti". Matai skirtumą?

Gali pasakyti, jog tosteris, kompiuteris, elektros lemputė ir telefonas "privalo" veikti, jog "taip turi būti". Tačiau tas "privalo" iš tikrųjų neprivalo spartinti tavo gyvenimo įvykių ar pakeisti kitų elgesio. "Dabar aš jau turėčiau būti ištėkėjusi, jis turi pirkti man gėles, ji privalo rūpintis manimi, mane turi paaugštinti, šitai turi būti atlikta taip, ir t.t." Koks nusi-vylimas, kai šitai neįvyksta! Žmonės ir įvykiai pernelyg nenusakomi, kad juos galima būtų prognozuoti. Be to, yra tokia daugybė veikimo būdų.

Šie spąstai ypač žeidžia, kai atsitinka geri dalykai. Žmonės tiesiog nesugeba jų įvertinti. Jie tiki, kad taip ir turi būti, kad tai natūralu. Jeigu kiti jiems padeda, pui-ku, taip ir turi būti, kadangi "aš toks ypatingas, arba aš pats jauniausias, arba sergu, arba aš esu svečias, arba jie man skolingi". Tokie žmonės nepasitenkins nei mažu, nei dideliu.

Pavyzdžių pakaks. Manau, esmę supratai. Akli prisirišimai trukdo laimei. Jie ją kontroliuoja tikrąja to žodžio prasme. Jei tavo tikslas būti laimingas, pabandyk išsivaduoti iš visų keturių spąstų. Garantuoju, tapsi laimingesnis.

Nelaikyk šito savaime suprantamu

Sakoma: "Tu tik pagalvok, koks būtum laimingas, jeigu dabar prarastum viską, ką turi... o paskui viską atgautum."

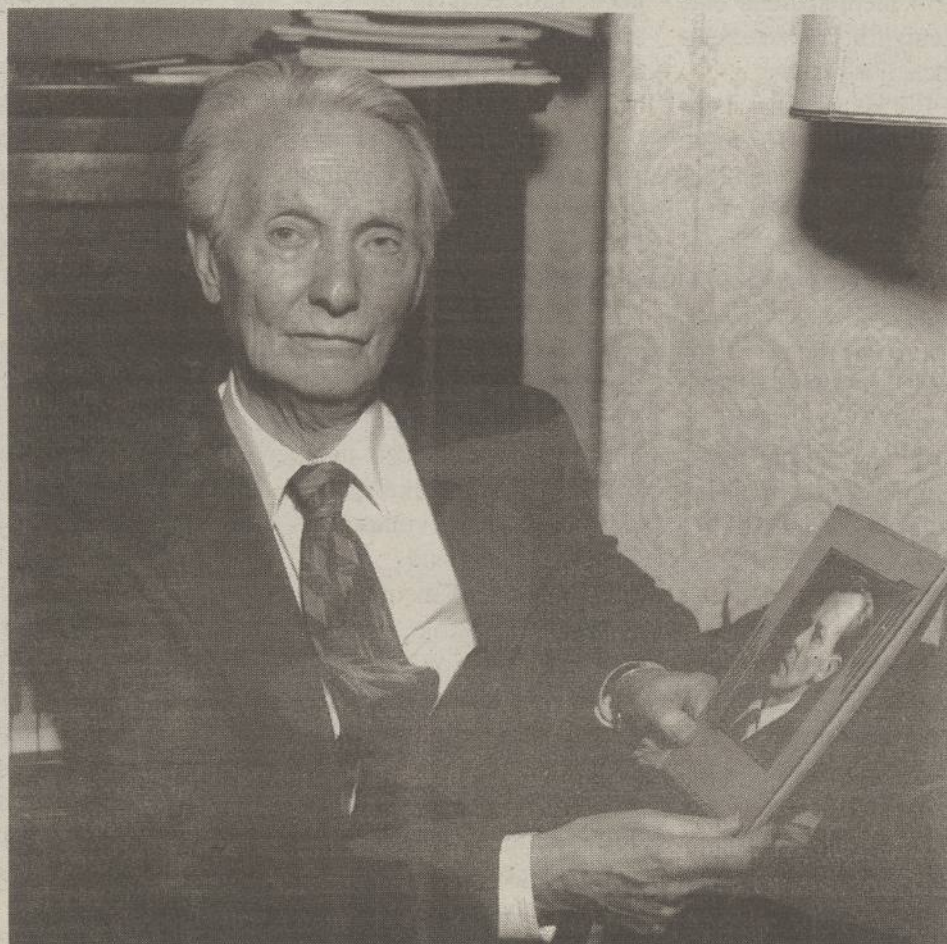
Pasijuokime:

Žmogus nusipirko du loterijos bilietus. Vienas buvo laimingas – žmogus išlošė automobilį. Tačiau vis tiek liko nusiminęs.

– Kas atsitiko? – paklausė draugas. – Nesidžiaugi, kad laimėjai?

– Aš džiaugiuosi, – atsakė žmogus, – bet negaliu sau atleisti, kad pirkau tą antrą bilietą.

Žmogiškos prigimties problema yra tokia, kad mes per lengvai pamirštame, kaip mums pasisekė ir daug ką laikome savaime suprantamu.

Kompozitorius Jeronimas Kačinskas su brolio Henriko nuotrauka

REIKŠMINGA REZOLIUCIJA

Aurelija M. Balašaitienė

Illinois Lietuvių Respublikonų lygos pirmininkas Anatolijus Milunas pranešė, kad birželio 14-15 dienomis Illinois Respublikonų partijos metiniame suvažiavime buvo priimta reikšminga rezoliucija, kurios turinys yra toks:

"Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir jų NATO sąjungininkams yra naudinga, kad neseniai išsilaisvinusios Rytų Europos demokratijos, ypačiai Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija, Vengrija ir Čekija įsijungtų į Vakarus. NATO beveik penkis dešimtmečius sėkmingai išsaugojo taiką Europoje ir sudarė sąlygas įgyvendinti demokratiją bei teisingumą tokiose valstybėse – NATO narėse, kaip Vokietija, Italija, Ispanija ir Turkija.

Rytų Europos valstybės, padavusios prašymus priimti jas į NATO, ėmėsi sėkmingų pastangų, kad įvykdytų NATO narystės reikalavimus. Todėl jos jau turi būti laikomos kandidatėmis, įskaitant, bet nesiribojant, Lenkija, Vengrija, Čekija, Lietuva, Latvija ir Estija.

JAV, kaip vadovaujanti NATO narė, privalo vadovauti pastangoms, kad būtų palengvintas įstojimas į

NATO visoms Rytų Europos valstybėms, kurios prašėsi priimančios ir daro pažangą, siekdamas įvykdyti NATO reikalavimus."

Illinojaus Respublikonų Partijos lyga rekomenduoja šį tekstą priimti Nacionalinės Respublikonų Partijos 1996 metų programai.

Labai svarbu, kad ši reikšminga rezoliucija pasiektų visas valstijas. Kiekviename didesniame Amerikos mieste lietuviai turi oficialiai veikiančius Lietuvių Respublikonų Klubus, kurie taip pat gali įtakoti savo valstijos partijos centrus, kad toji rezoliucija būtų priimta visose valstijose ir tuo būdu į ją būtų atkreiptos vyriausybės akys.

Respublikonų kandidatas Bob Dole jau viešai pasisakė už Baltijos valstybių priėmimą į NATO. Tačiau jis dar toli gražu neturi vykdomosios valdžios mandato. Savaime suprantama, kad Baltijos respublikų įjungimas į NATO užtikrintų jų saugumą ir nepriklausomybę nuo didžiojo ir vis jas terorizojančio kaimyno – didžiosios Rusijos meškos.

Gyvenant šioje di-

džių laisvių demokratijoje, nepakanka vien naudotis jos teikiamomis privilegijomis. Kaip pilnateisiai piliečiai turime aktyviai dalyvauti politiniame gyvenime ir išreikšti savo reikalavimus. Jei neven-gėme įvairiomis progomis viešai demonstruoti ir prie Baltųjų Rūmų, reikalaujant laisvės Lietuvai M. Gorbachio vizito metu, tai tuo labiau dabar reikia spausti Amerikos politikus, kad Baltijos respublikos būtų priimtos į NATO.

Ne paslaptis, kad JAV nenoriai remia Baltijos respublikas, nes užsimezgė didelė draugystė tarp Washington'o ir Maskvos. Washingtonas žino, kaip Rusija kėsina į savo artimus kaimynus, nes tai, jos manymu, yra vartai į Vakarus.

Tiek Lietuvių Bendruomenė, tiek ALTA ir pavieniai asmenys turi aktyviai įsitraukti į Lietuvos NATO narystės propagavimą per savo kongreso atstovus ir senatorius, kad būtų išsaugota mūsų brangios Tėvynės laisvė ir nepriklausomybė.

Gaila, kad Lietuva neturi didelių naftos išteklių. Tada ir parama būtų neabejotinai suteikta.

SKAUDI NETEKTIS

JUOZAS ANDRAŠŪNAS

Šių metų birželio 4 d. Čikagoje, savo bute, amžinai užmigo Juozas Andrašūnas. Juozas buvo gimęs Lietuvoje, Linkuvos apylinkėje, ūkininkų šeimoje prieš 88 metus.

Baigęs Linkuvos gimnaziją, 1928 metais įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Tais pačiais metais įstojo į L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir buvo aktyvus šios korporacijos narys iki mirties. Kaune Juozas dirbo Finansų ministerijoje ir buvo skiriamas atsakingoms pareigoms.

1944 metų vasarą Juozas pasitraukė nuo artėjančio raudonojo okupanto ir apsigyveno Prancūzijoje. Iš ten 1950 metais persikėlė į Jungtines Amerikos Valstijas. Kurį laiką pagyvenęs New York mieste, nuvyko į Čikagą.

Gyvendamas Čikagoje, Juozas įsijungė į visuomeninę veiklą. Jis priklausė Lietuvių Fondui, Tautos fondui, aktyviai dalyvavo Korp! Neo-Lithuania, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir Lietuvių Tautinių Namų veikloje. Daugelį metų jis buvo Lietuvių Tautinių Namų išdininkas.

Juozas buvo draugiškas, taikaus būdo, gražiai bendravo su jaunesniais kolegomis ir, reikalui esant, jiems padėdavo. Jis palaikė ryšį su giminaičiais, gyvenančiais Lietuvoje ir juos rėmė.

Vasaros metu Juozas mėgo būti gamtoje, vykdavo į Minnesotą ir Wisconsiną. Wisconsinie draugavo su korporacijos kolegomis ir buvo dažnas jų svečias.

Birželio 6 d. daug Juozo kolegų, draugų ir pažįstamų atvyko į laidojimo namus dalyvauti atsisveikinime su Juozu. Atsisveikinimą surengė Korp! Neo-Lithuania

vyr. valdyba, vadovaujant filisteriui inž. Vaclovui Mažeikai. Korporacijos spalvomis pažymėta Garbės sargyba stovėjo prie karsto. Po trumpo inž. V. Mažeikos žodžio, su Juozu atsisveikino Algis Modestas, Korp! Neo-Lithuania Čikagos padalinio pirmininkas, Eleonora Valiukėnienė – Lietuvių Tautinės Sąjungos Čikagos skyriaus pirmininkė, Matilda Marcinkienė – Lietuvių Tautinių namų valdybos pirmininkė, filisteris inž. Domas Adomaitis, Juozo klasės draugas iš Linkuvos gimnazijos laikų, kalbėjęs vyresniųjų kolegų vardu ir Tadas Palionis – artimų draugų vardu, inž. Vaclovas Mažeika – korporacijos vyr. valdybos vardu.

Kitą dieną neolituanai įnešė Juozo karstą į laidotuvių vežimą pervežimui į lietuvių R.K. bažnyčią Marquette parke. Juozas buvo šios parapijos narys. Po pamaldų bažnyčioje, ilga automobilių vilkstinė palydėjo Juozo karstą į Šv. Kazimiero lietuvių kapines. Juozas su trimis kolegomis jau senokai turėjo sklypelį žemės savo kapui ir buvo pasistatę paminklą. Po klebono kun. J. Kuzinsko atsisveikinimo ir Lietuvos himno, karstas su Juozo palaikais nuslinko žemyn. Taip ir netekome, pagal Vincą Kudirką, stulpo vieno, kurie prilaiko mūsų namo sieną... Tebūnie tau, brangus Juozai, lengva svetima, bet svetinga Amerikos žemė.

Juozą jo gyvenimo saulėlydyje gražiai globojo ir jo laidotuvėmis pasirūpino ponia Aldona Abraitienė ir jos sūnus inž. Antanas Abraitis. Korp! Neo – Lithuania dėkoja jiems už jų pastangas ir gerą širdį.

Tadas Palionis

PERTEKLIŲ EKONOMIKOS MODELIS

Stasys Alšėnas

Ši pavasarij Lietuvoje lankėsi ir jos ekonominio vystymosi gaires nagrinėjo clevelandietis Stasys Alšėnas. Spausdiname sutrumpintą jo studijos santrauką, kuri buvo skelbta Lietuvos spaudoje.

STASIO ALŠĖNO studijos "Lietuvos ūkio atstatymo planas" ir Lietuvoje jo padarytų pranešimų apibendrintą santrauką, dalyvaujant pačiam autoriui, parengė doc. dr. SAULIUS ARLAUSKAS ir doc. dr. GEDIMINAS DIEVULIS

Elektroninės technologijos ir kompiuterinių robotų epochoje atsiveria neribotos galimybės sparčiai plėtoti ekonomiką ir kilti visuomenės gyvenimo lygiui. Pasaulio valstybėms būtina rasti būdus, kaip šias galimybes panaudoti. "Perteklių ekonomikos" modelis, pritaikytas regioninėje rinkoje, ir yra ta priemonė, kuri leidžia pasiekti geidžiamą "ekonominį stabilumą". Tačiau pradedant taikyti naująjį modelį būtina atsisakyti pasaulyje dominuojančio "monetarinio modelio", kurį sukūrė žinomas pasaulyje ekonomistas M. Friedmanas. Remdamiesi Jungtinių Amerikos Valstijų pokario socialinės ekonominės

raidos tendencijų analize, atskleisime pagrindinius "monetarinio modelio" trūkumus.

I. Gyvenimo lygio nuosmukis JAV ir "monetarinis modelis"

JAV pokario socialinė ekonominė raida buvo reguliuojama, taikant kelis ekonominis modelius: iki 1974 metų buvo taikomas J. Keineso modelis, o po 1974 metų – M. Friedmano modelis. Skirtingi ekonominiai modeliai, skirtingos ir socialinės bei ekonominės pasekmės. Pokario metais ir iki 1974 metų JAV tikrojo valandinio uždarbio vidurkis (Real Average Hourly Earning) kreivė gana sparčiai kilo ir pasiekė 5,38 dol. Vartojimo kainų indeksas (CPI - Consumer Price Index) augo daug lėčiau. Nuo 1974 metų tikrojo valandinio uždarbio vidurkis ėmė mažėti. 1990 metais jis buvo 4,8 dol. Krintant valandinio uždarbio vidurkiui, ly-

giagrečiai labai sparčiai kilo vartojimo kainų indeksas. Nuo 1974 metų sparčiai ėmė slysti žemyn ir "ūkinės veiklos tendencijos" kreivė.

Per kelis pastaruosius dešimtmečius susiformavo paradoksali JAV ekonomikos padėtis: pasaulinėje rinkoje šalis gali išgyti visus būtinus resursus, turi pakankamai išplėtotą gamybinį potencialą, kvalifikuotos darbo jėgos perteklių, tačiau gyvenimo lygis smunka, apie 30 proc. gamybinių pajėgumų nepanaudojama. Maža to, 8-ąjį dešimtmetį visai nusilpo tokios prestižinės ūkio šakos kaip automobilių ir statybos pramonė.

Nėra pagrindo abejoti, kad JAV ekonomikos augimas ir gyvenimo lygio kilimas iki 1974 metų buvo pasiektas pagal J. Keineso modelį. Taip pat nekelia abejonių, kad socialinį ekonominį nuosmukį sukėlė M. Friedmano "monetarinis modelis". (Bus daugiau)

EINAM KURTI ATEITIES

Vladas Vijeikis

tę ir tėvelį. Kokie sunkūs laikai tada buvo, bet mamytė, tėvelis ėjo bažnyčion, nebijojo patyčių, persekiojimų. O dabar, kai galime džiaugtis, kad mokykloje dėstoma tikyba, daugelis nenori lankyti šių pačių svarbiausių pamokų."

Tarp tų visų bolševizmo priaugintų piktžolių, tarp dabarties buvusių komunistų, išeikvotojų, kyšininkų, vagių, mafijos, auga nauji želmenys, nauja Lietuva. Ir tai turi džiuginti kiekvieną, kuris svajojo ir sapnavo apie gražią Lietuvą.

Justinas Jaronis rašo, kad jam patiko Vytės Nemunelio posmelis, tilpęs "Kregždutėje":

"Jei praužo praėjusios.

Tegyvuoją dabartis.

Ir visi, pilni vilties,

Einam kurti ateities

Tai tarsi šūkis."

Gera pasakė Justinas. Tai šūkis Lietuvos jaunimui. Daug vilties teikia Lietuvos vaikai. Iš jų išaugs Lietuvos stiprintojai ir didvyriai.

Jurgita iš Klaipėdos vidurinės mokyklos rašo:

"Vieni mano seneliai gyveno Klaipėdoje, bet dabar liko tik močiutė, senelis jau gyvena danguje. Kiti mano seneliai gyvena kaime. Kai aš ten nuvykstu, tai mudvi su močiute važiuojame į bažnyčią Gargžduose. Tame kaime gyvena ir tokia senutė Elenytė. Ji serga, tai aš nueinu jos aplankyti, parnešu duonos, kito maisto. Žiemą, kai šalta, atnešu jai malkų, padedu prižiūrėti vištas. Mes pas Elenutę pabūname, pasišnekame, ji papasakoja šventų istorijų. Mano močiutė jai duoda pieno, nes Elenytė neturi karvės. Kaip gera, kad ir aš galiu kam nors padėti."

Kaip gera, kad "Kregždutėje" gausu vaikų laiškelių. Visi jie labai nuširdūs, nes vaikai dar neišmoko veidmainiauti.

Šokio sukuryje jaunieji Cleveland'o lietuviškosios mokyklos auklėtiniai. J.Jasaičio nuotr.

JAUNIEJI ŪKININKAI LAISVOJE LIETUVOJE

Jaunieji ūkininkai
– kaimo pažiba

Užaugau Biržų apskrityje, Daujėnų Smiltynės vienkiemyje. Tėvelis turėjo vos 6 hektarus prie miško. Pradžios mokykla buvo Daujėnuose, apie 3 mylias nuomamą. Gana toloka buvo keliauti kasdien, nežiūrint oro ir blogo kelio. Žiemos metu mūsų pažįstami Rauduvės iš Smiltynės kaimo kartais pavėžėdavo, nes jų du berniukai lankė tą mokyklą. Vienas iš jų, Bronys, dabar jau miręs, po karo gyveno Ispanijoje, o kito likimo nežinau.

Susirinkęs iš visų kaimų mokyklinis jaunimas Daujėnuose jungėsi į įvairias organizacijas. Kai į pradžios mokyklą atvyko mokytojas Mykolas Steponavičius, pradėta kalbėti apie Jaunųjų Ūkininkų ratelio įsteigimą. Kadangi dauguma mokinių buvo ūkininkų vaikai, nesvarbu ar mažžemių, ar didesnių, visi mielai pradėjo veikti ir iš pat mažens mokytis žemės ūkio darbų. Kai kuriuos darbus atlikdavome mokykloje. Pradėjome rašyti referatus, rengti gegužines, šaukti kas mėnesį sekmadieniais narių susirinkimus. Daugelis iš mūsų tada ėmėmes visuomeninio darbo: mokėmės; kaip vesti susirinkimus, gvil-denti įvairius klausimus, dalyvauti parodose, vaidinti, deklamuoti ir rašyti į savo spaudą. "Ūkininko patarėjūje" buvo ir priedas "Jaunasis ūkininkas". Čia buvo spausdinami įvairūs straipsniai ir gamtos stebėjimo stočių pranešimai.

1930-38 metais JŪR veikla išsiplėtė. Štai keletas išpūdžių iš pirmos mūsų ratelio parodos Pasvalyje.

Parodoje dalyvavome visi su savo žemės ūkio eksponatais ir gavome premijas. Kad gautume premiją, reikėjo vesti augalo ar gyvulio priežiūros dienyną, surašyti įvairius su tuo susijusius nutikimus, praktiškai savo rankomis viską padaryti. Visa tai prižiūrėdavo ratelio vadovas – mokytojas Steponavičius. Jis net kelis kartus aplankydavo ratelio narius ir prižiūrėdavo, kad tikrai mūsų pačių rankomis visi darbai būtų atlikti. Turėjome tėvų prašyti atskiro sklypelio darže, vietos tvarte gyvuliui, kurį šėrėme, skaičiuodavome pašarus ir t.t.

Į parodas ateidavo daug žmonių. Kai kuriuos eksponatus turėjome teisę parduoti. Tai jau būdavo mūsų pačių uždirbti pinigai. Žinoma, jie pėridavo į tėve-

Balys Brazdžionis

lių kasą, bet smulkiųjų užteko ir mums. Tai kėlė neapsakomai didelį norą viską dirbti, nors būdavo ūkininkams ir sunkių dienų, kai ateidavo lietingos vasaros ar žiemkenčiai iššaldavo. Kartais ir pašaro sunku būdavo pasigaminti. Bet kai pradėjome sėti dobilus ir kitas žoles, trūkumo nebebuvo.

Mes išeinam į darbą didį, nes "mūsų žemė žaliuoja ir žydi". Kokia tada apimdavo meilė ir džiaugsmas. Sava mokykla, plazda trispalvė. Laisvė. Kūrybinis darbas plėtėsi visuose pašaliuose. Žemės ūkio gaminių – pilni turgūs. Eksportavome ir į užsienį. Mes, jaunieji, turėjome progos reikštis įvairiais būdais: kad ir žiemos metu, kad ir gilios sniego pusnys, mes rinkdavomės į susirinkimus, vykdavome į kursus, kuriuos ruošdavo mūsų agronomai ar kiti specialistai. Švietėmės ir kilome. Štai teko dvi savaites išbūti Vabalinko kursuose. Į juos susirinko nemažas skaičius jaunųjų ūkininkų iš Biržų apskrities. Kasdien dirbome įvairius darbus. Nagin-gų ir talentingų buvo mūsų tarpe. Nežinau, ar kuris gyvas yra iš tų kursantų, pamiršau ir abiejų lektorių pavardes.

Nors buvo šalta ir snieguota, taip susiklostė, kad atgal į namus turėjau pėsčias keliauti apie 20 km, pats vienas. Akyse ašaros, o širdy džiaugsmas, kad galėjau pasisemti mokslo.

Daujėnų JŪR buvo mano visuomeninio darbo pradžia. Jam kelerius metus pirmininkavau. Toks buvo didelis noras viską išgyventi, vadovauti, laimėti, pasidaryti geru ūkininkaičiu.

O tas jaunimėlis! Koks jis, prisimenu, buvo linksmas, šnekus, sveikas, be puikybės. Tai įsitikinau, matydamas jį ir salėse renginių metu, per minėjimus. Visur būdavo iškelta JŪR vėliava kartu su trispalve.

Taip susiklostė gyvenimas, kad turėjau palikti savo gyvenamąją vietovę ir išeiti pas ūkininką tarnauti Krinčino apylinkėje. Ten būdamas, vėl išitraukiau į Daujėnus JŪR veiklą. Šitą veikimą taip išgyvendavau, kad, atrodo, be jo negaliu būti.

Sudaužytas gyvenimas

Antrojo Pasaulinio karo staubas artėjo į mūsų gimtuosius namus, laukus ir žydinčias pievas. Iš Krinčino atkeliavau į Pasvalį, kur vėl pas ūkininkus tarnaudamas mokėjau, laikiau egzaminus,

iki atėjo laikas stoti į kariuomenę. Joje išbuvęs prieš pat audrą vėl atsидūriau savo mylimajame ūkyje, kuriame vėl ūkininkavau, jau pats ji vesdamas. Čia mane užtiko pirmoji okupacija. Buvo be galo skaudu matyti, kaip į Pasvalį atūžė sovietiniai tankai, skarmalais aprengti raudonarmiečiai. Mūsų ūkininkų širdyse užvirė neapykanta, kai pradėjo lankytis įvairūs "prievolių" ragintojai, reikalaujami, kad turim vežti tiek ir tiek kiaušinių, lašinių, grūdų, gyvulių ir t.t. Ruduo ir žiema padėjo Lietuvos ūkininkui apsigalvoti, kad pasakutinį grūdą apsaugotų pavasario sėjai, o gyvulius išslapstytų. Kitus padavėm mažiau auginantiesiems, parduavėm "ant popieriaus", ūkį sumažinom. Krito ūkininkų ūpas dirbti, nes viską įsakinėjo įvairūs nežinomi pareigūnai, sakydami, kad negalima slėpti, viską reikia vežti "raudonojoje gurguolėje" į surinkimo punktus. Ir važiaavo prievarta suvaryti ūkininkai, su raudonu skuduru prie ratų, neva dainuodami į Pasvalį... Lyg kokia procesija. Sustoję kiti juokavo ir mėtė replikas. Turgūs jau bebuvo pranykę, ūkininkai baimingai slėpė gėrybes, o veždami parduoti – drebėjo, kad neįkliūtų.

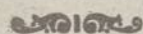
Dingo mūsų Žemės Ūkio rūmai, "Ūkininko patarėjas", "Jaunasis ūkininkas". Atėjo "Valstiečių laikraštis", atseit, skirtas ūkininkams. Kai kurie agronomai buvo išmesti iš savo įstaigų, kiti pasislėpė, amatininkai buvo suvaryti į arteles, o ūkiai išdraskyti per žemės dalinimus. Kaip buvo be galo skaudu matyti ašarotomis akimis ūkininkus, kuriuos palietė žemės dalinimas. Kiti nenoromis ją ėmė, nes neturėjo supratimo, kaip ūkininkauti. Mes, iš kurių atiminėjo, buvome pavadinti buožėmis. Buvo toks žiaurus psichologinis susikirtimas tarp valdžios ir ūkininko, tarp ūkininko ir gavusio jo buvusios žemės. Negaliu perteikti to vaizdo, kaip ir to, kas dėjosi Lietuvos ūkininkų širdyse, kai jų sunkiu prakaitu sukurtus ūkius draskė sovietiniai valdininkai, planavę prievarta paversti juos į kolchozus – senuosius rusų baudžiavos dvarus.

Nušvito kitas pavasaris, sudundėjo Vakarų frontas. Mūsų kraštą okupavo naciai. Ūkininkas išgyveno jų prievartą ir terorą. Bet apie tai jau esu rašęs. Gilus širdies skausmas neužgijo nė per 50 metų.

A.† A. EDVARDUI STEPONAVIČIUI

mirus, jo žmonai JOANAI STEPONAVIČIENEI, sūnui KĘSTUČIUI, jo šeimai, giminėms ir artimiesiems, liūdesio valandoje pasilikusiems, gilią užuojautą reiškia buvę dainos broliai ir sesės čiurlioniečiai.

M.G. Aukštuoliai, A.M. Liutkai, G.A. Karsokai, H.I. Johansonai, V.T. Urbaičiai, P.P. Mašiotai, A. Kavaliūnas, V. Sniečkus, S. Pabrinkis, J. Verbyla, J. Citulis

AUKOTOJŲ SĄRAŠAS "DIRVOS" APIPLĖŠIMO NUOSTOLIAMS PADENGTI

83. Dalia ir Jonas Maurukai, PhD, Pasadena FL ...	\$1000
84. Izolda ir Kęstutis Černiai, W. Bloomfield	\$100
85. Edmundas Arbas, Santa Monika, CA	\$100
86. S. Šukelis, Cicero, IL	\$100
87. Kazimiera Laikūnienė, Cleveland, OH	\$100
88. Elzė ir Vytas Račkauskai, Eastlake, OH	\$100
89. Eglė ir Jonas Vilučiai, Daytona Beach, FL	\$100
90. Antanas Kašuba, St. Petersburg, FL	\$100
91. M. Ridikas, Afton, N.Y.	\$100
92. Petras Palys, Richmond Hill, N.Y.	\$50
93. Raimundas Švoba, Madison Hts, MI	\$50
94. Jonas Bučinskas, Baltimore, MD	\$40
95. Rita ir Vytas Klitoriai, Richmond Hts, OH	\$25
96. Jadvyga ir Petras Klitoriai, Euclid, OH	\$25

Dėkojame visiems, kurie aukoja "Dirvai" apiplėšimo nuostoliams padengti. Tik Jūsų parama leido nenutraukti laikraščio spausdinimo.

Gerbiamieji aukotojai! Jeigu neradote savo pavardės mūsų paskelbtuose aukotojų sąrašuose arba pastebėjote kokių nors netikslumų, labai prašytume tuojau pat mums pranešti.

Redaktorius ir "Vilties" draugija

SPORTINIAI MARŠKINIAI (T-SHIRTS)

IR KREPŠINIO KAMUOLIAI, PAGAMINTI

LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS LEIDIMU (LICENSE),
SIEKIANČI PADĖTI LIETUVOS SPORTUI IR DALYVAVIMUI
1996 m. OLIMPIADOJE, ATLANTA, GEORGIA

MARŠKINIAI: MARGI (TIE-DYED) - XL, L, M \$25.00
JUODI AR BALTI - XL, L, M \$20.00
(XXL PRIDĖTI \$3.00)

KREPŠINIO KAMUOLIAI: Trispalviai su komandos emblema,
Šarūno Marčiulionio ir Arvydo Sabonio parašais\$25.00
PERSIUNTIMAS (U.S.A.) VELTUI

Užsakymus su čekiu ar pašto perlaida siųsti: RBBMC / R.B. BUTKUS
60 E. 212 St.
EUCLID, OHIO 44123-1061
1(216) 732-8250

VARDAS / PAVARDĖ: _____
ADRESAS: _____

TELEFONAS: _____

LIETUVOS NAŠLAIČIŲ GLOBA

Washington'o skautės židinietės nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie suaukojo daug rūbų, žaislų, maisto ir kitų gėrybių, skirtų našlaičiams ir kitiems vargingose sąlygose gyvenantiems vaikams Lietuvoje. Taip pat, ačiū už finansinę paramą, kuri labai reikalinga, kad Washington'o skautės galėtų tęsti šį prasmingą labdaros darbą. 1996 metų pavasarį vėl pasiuntėme keliolika siuntinių Lietuvos vaikams. Kaziuko mugės pelnas buvo skirtas sumokėti už persiuntimą.

Spalio mėnesį vėl bus siunčiami siuntiniai per Baltimorės Lietuvių Namus. Skautės renka aukas visuomet, ne tik Kaziuko mugės

metu. Renkame naudotus ir naujus rūbus, apatinius rūbus, kojines, šliures, batus, patalynę, rankšluosčius, žaislus, muilą, dantų pastą, dantims šepetukus, šukas; pieštukus ir piešimui skirtus dažus, trintukus, liniuotes, drožtukus, sąsiuvinius ir įvairias kitas mokymo priemones. Priimame ir maisto produktus: kavą, arbatą, pieno miltelius, džiovintus vaisius, saldinius, riešutus ir t.t. Renkame viską, kas būtų naudinga, reikalinga ar įdomu vaikams ir jaunuoliams. Labai laukiame ir finansinės paramos. Prašome ir kitų lietuvių organizacijų nors mažą auką prisidėti prie skautių siuntinių Lietuvos vaikams.

Washingtono skautės dirba kartu su Lietuvos Našlaičių Globos Komitetu, kuris šelpia jau virš 500 našlaičių. Vieno vaiko išlaikymas yra 150 dol. metams, sudarant sąlygas vaikui augti šeimoje. Komitetas vis ieško naujų globėjų. Džiaugiamės, kad našlaičių globėjų skaičius vis didėja.

Norėdami daugiau sužinoti apie Našlaičių Globą, skambinkite komiteto narei Teresei Landsbergienei 301-336-5250, Meilei Mickienei 703-569-5370 arba naujai skautių židinio vadovei Ginai Skučienei 703-378-0919. Dar kartą, nuoširdus, skautiškas ačiū visiems.

TAUTYBIŲ DIENA OHIO VALSTIJOS MUGĖJE

Šv. Kazimiero lietuviškosios mokyklos tautinių šokių grupė su savo vadove Egle Laniauskiene. V. Bacevičiaus nuotr.

Ohio valstijos mugėje pasirodys įvairių tautinių mažumų meninės grupės. Jos dalyvaus festivalio programoje ir daugiakultūrinėje šventėje. Programų atlikėjai bus pristatyti šventės atidaryme, kuris įvyks Celeste Centre penktadienį, rugpjūčio 2 dieną 2 val. po pietų, po-

puliarios Ohio Loterijos televizijos programos, kurią paprastai stebi virš pusantro milijono žiūrovų, metu. Meninės grupės taip pat atliks savo programą sekmadienį, rugpjūčio 11 dieną, minint daugiakultūrinę šventę Ohio Stage patalpose, truputį į šiaurę nuo Cox Dailiųjų Me-

nų Centro.

Ohio Valstijos gubernatorius George Voinovich ir jo žmona Janet skatina visas tautinių mažumų meno grupes toje šventėje dalyvauti ir išnaudoti progą savo talentais ir menine programa pasidailinti su Ohio piliečiais ir į šventę atvykusiais svečiais. Šventė suteiks daug pramogų ir džiaugsmo šeimoms ir bet kokio amžiaus lankytojams. Nusipirkus mugės bilietą, įėjimas į visas programas – laisvas. Norėdami gauti išsamesnių žinių apie daugiakultūrinę dienos šventės programą, kreipkitės į August Pust, į gubernatūrą telefonu 614-644-0896. Bendrąsias žinias apie mugę galite gauti, paskambinę į Ohio Valstijos Turizmo Informacijos biurą telefonu 1-800-BUCKEYE. Reikia tikėtis, kad iškilios šventės programoje dalyvaus ir lietuvių meno junginiai.

Aurelija M. Balašaitienė

JONO DUNDURO PARODA

Šiuo metu Euclido Viešosios bibliotekos (Public Library) foje atidaryta mūsų žymaus keliautojo po pasaulį – Jono Dunduro nuotraukų paroda – "Pietryčių Azijos šventyklos". Adresas: 631 East 222nd Str., Euclid (tel. 261-5300). Nepraleiskite progos pasigrožėti nuostabiais Oriento vaizdais.

Ger. J.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "DIRVĄ"

Skautininkei

NELEI MOCKUVIENEI

mirus, dukroms RŪTAI, VILIJAI ir sūnui GINTARUI, jų šeimomis bei giminėms reiškiamas nuoširdžią užuojautą

Los Angeles

Skautininkų ir skautininkių Ramovė

A.† A.

NELEI MOCKUVIENEI

mirus, jos dukras RŪTĄ ir VILIJĄ, sūnų GINTARĄ ir jų šeimas bei velionės seseris RIMANTĄ ir MARYTĘ nuoširdžiai užuojaučiu ir jų liūdesiu dalinuosi

Leonas Barmus

RENGINIŲ KALENDORIUS

• **LIEPOS 14 d. – Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžią – 11:30 v.r. Šv. Jurgio sodyboje.**

• **LIEPOS 21-ąją – Pensininkų GEGUŽINĖ!**

• **RUGPJŪČIO 4 d. "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.**

• **RUGPJŪČIO 11 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LVS-gos "Ramovė" Clevelando skyrius ir LSS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd.**

• **RUGPJŪČIO 17 d. 6:00 v.v. – Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH.**

• **RUGPJŪČIO 18 d. nuo 12 val. ryto iki 6 val. vakaro Lietuvių namų salėje vyks Cleveland'o Lietuvių klubo gegužinė.**

• **RUGSĖJO 15 d., Skautininkų draugovės kultūrinė**

popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas.

• **RUGSĖJO 28 d., šeštadienį, – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Cleveland'o Baltų komitetas.**

• **SPALIO 18, 19, ir 20 dienomis – BALF'o centro valdybos direktorių suvažiavimas Clevelande. Rengia Clevelando skyrius.**

• **LAPKRIČIO 9 d. Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.**

• **LAPKRIČIO 16 d. "Lietuvių Dienos" – Gavome pranešimą, kad "Lietuva" neatvyks!**

• **LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.**

• **LAPKRIČIO 23 d. – šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą.**

• **GRUODŽIO 24 d. Bendros Kučios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.**

OHIO ĮVYKIAI

• **Liepos 12-14 d. – Amerikos italų festivalis. Riverfront Center Mall, Cuyahoga Falls. Tel. 330/922-3170.**

• **Liepos 13 d. – Dial Soap Ohio All-Star Football Classic. Paul Brown Tiger stadionas, Massillon. Tel. 330/833-2233.**

• **Liepos 14 d. – Mariettos sodų lankymas. Third and Putnam Strs. Tel. 614/373-8523 arba 614/373-1238.**

• **Liepos 14 d. – 26-ji metinė antikinė paroda lauke. Clague House Museum, 1371 Clague Rd., Westlake (į pietus nuo Rt. 254). Virš 50 pirklių. Nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p. (Jei būtų lietingas oras – nukeliama į liepos 21 d.) Tel. 937-5204.**

• **Liepos 19-21 d. – Clevelando 200 metų šventė. Flats – "Lygumos" miesto centre. Tel. 216/961-1996, ext. 4203.**

• **Liepos 19-21 d. – BioHio, Ohio žemės ūkio tyrimo ir plėtojimo centras, 1680 Madison Ave., ir Žemės ūkio technikos institutas, 1328 Dover Rd., Wooster. Tel. 330/263-3635.**

• **Liepos 20 d. – Great Lakes Science Center atidarymas, North Coast Harbor, Cleveland. Tel. 216/736-7900.**

• **Liepos 20-21 d. – Akrono Dailės Paroda, Hardesty Park, West Market ir Wallhaven Strs. Tel. 330/375-2804.**

• **DIRVA • 1996 m. liepos 9 d. • 11 psl.**

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pavasario /vasaros vėjus jau artėja prie pabaigos. Malonėkite grąžinti knygučių šakneles su pridėta auka. Jeigu negavote knygučių, galite kreiptis į LKRŠ telefonu – (718) 647-2434 - ir bus užpildyti bilietėliai, o auką galite atsiųsti paštu. Laimėjimų traukimas įvyks liepos 14 d., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, NY., po 11:00 val. sumos.

Šis vėjus LKR Šalpai yra vienas iš pagrindinių lėšų sutelkimo būdų. Iš surinktų pinigų šelpiamos Lietuvos katalikiškosios mokyklos, katalikiškoji spauda, jaunimo organizacijos, parapijos, vienuolynai, seminarijos, siunčiama materialinė parama, skiriamos stipendijos. Ateinantiesiems mokslo metams reikia bent \$25,000 neturtinųjų moksleivių priešpiečiams Lietuvos katalikiškose mokyklose. Sunku mokytis, kai alkis kamuoja arba net nėra mokyklos lankymui reikalingos aprangos. Auką siųskite: Lithuanian Catholic Religious Aid – 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Aukos nurašomos nuo federalinės valdžios mokesčių. Tegu Dievas atlygina visiems geradariams!

Vida Jankauskienė

Ger.J.

ATNAUJINDAMI PRENUMERATĄ "DIRVAI" AUKOJO:

Krasauskas M., Baltimore	40.00
Gudėnas J., Euclid	30.00
Gruzdis M., Bay Village	25.00
Basiulis A., Redondo B.	20.00
Koklys V., Hacienda Hts.	20.00
Zabauskas A., Eastlake	20.00
Kremeris A., P. Heights	15.00
Ramanauskas J., Met.	10.00
Juodelis B., Willowbrook	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame!

ATSARGIAI: SUKČIAI

Pastaruoju laiku Cleveland'o gyventojai pradėjo gauti iš San Jose, Californijos atsiųstus oficialiai atrodančius registruotus ("certified") laiškus, kuriuose pranešama apie \$100,000 laimėjimus loterijoje. Tie pranešimai siunčiami Publishers Clearing House įstaigos, kuri, šiame krašte platindama žurnalus, praveda "sweepstakes" loterijas, vardu. Tačiau šiuose "pranešimuose" nurodoma, kad jų gavėjai išsiųstų \$60. Tik po to jie neva gaus laimėtus pinigus. JAV pašto tarnyba pradėjo tirti, kas iš San Jose siuntinėja tuos laiškus. Clevelandiečiams, gavusiems tokius laiškus, patariama skambinti tel. 241-7678

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabaitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Grupėmis ir pavieniai
pigiausios kelionės šią vasarą į

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania \$2,144

9 dienų Lithuanian Economy Tour 1,499

10 dienų Baltic Capital Tour 2,099

ir kitos

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. arba vien tik skrydžius mažesnėmis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

"DIRVOS" – "VILTIES"

GEGUŽINĖ

įvyks
sekmadienį, rugpjūčio 4 dieną

Vinco ir Liudos Apanių
sodyboje
8028 Mulberry Road
Chesterland, Ohio

Pradžia - 1:00 valandą

Šilti pietūs, bufeto užkandžiai,
gėrimai, loterija, dainos

*Pelnas skiriamas
"DIRVAI"*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.

Komerčinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Mes buvome labai sujaudinti "Dirvos" redakcijos apiplėšimu. Sveikiname Jus, kad neleidote sunaikinti laikraščio, kuris kas savaitę pradžiugina tūkstančius lietuvių, jo su nekantrumu laukiančių.

Suprasdami Jūsų sunkią finansinę būklę, siunčiame mūsų korporacijos vardu \$1,000 auką.

Prašome už tą auką užsakyti "Dirvą" vieniems metams penkiems asmenims, ir jiems su pirmu siunčiamu numeriu pranešti, jog tai yra mūsų dovana už jų paramą akcijai "Vilties partnerystė", vykdomai Klaipėdos miesto ligoninėje. "Dirvos" metinę prenumeratą skiriame dr. Vytautui Grykšui, dr. Algirdui Šlepavičiui, dr. Arvydui Valavičiui ir Jonui Tamošaičiui, o taip pat p. Coleman Levenson. Taip pat prašome metams įdėti mūsų firmos skelbimą į "Dirvą."

Tikimės, kad mūsų parama padės laikraščiui vėl atsistoti į geresnę finansinę padėtį.

Su gilia pagarba

Dr. Gintautas Z. Sabaitis
Prezidentas

Psychological Health Center &
Alcoholism Treatment Program,

RUDENINIAI FOTO KURSAI

Nuo 1887 m. veikianti foto mėgėjų draugija – Cleveland Photographic Society – šį rudenį vėl rengia fotografų tobulinimosi kursus. Rudens semestre bus dvi klasės:

1) fotografijos pagrindai (pradžia – rugsėjo 17 d.);

2) foto laboratorijos (darkroom) technika (pradžia – rugsėjo 19 d.).

Kiekvienoje klasėje bus po 10 paskaitų, kuriose bus nagrinėjami spalvotosios ir monochrominės fotografijos klausimai. Vykis ir praktiniai užsiėmimai bei išvykos. Paskaitos bus CPS draugijos būstinėje – 1549 Superior Ave, Cleveland, nuo 7:30 iki 9:45 val. vakaro. Norėdami gauti išsamesnių žinių, skambinkite Jim Kunkel: 843-7118 arba Nancy Burns: 729-3314. Neatidėliokite registracijos, nes klausytojų skaičius kiekvienoje klasėje yra ribotas. Baigusieji kursus nemokamai gaus 3 mėnesių narystę CPS draugijoje.

Ger.J.

Neseniai į Clevelandą atvykusi lietuvių šeima (trys asmenys) ieško buto. Siūlyti tel. 731-5596

LAUKIAME SVETELIŲ

Liepos 14 d., sekmadienį, po Sumos Cleveland'o Šv. Jurgio klebonijos sode įvyks metinė parapijos gegužinė ir sugrįžtuvės. Ten bus užkandžiai, gaivinantieji gėrimai ir žaidimai. Jaunieji žiūrovai galės pasidžiaugti Vilniaus lėlių teatro "Lėlė" spektakliu "Undinė", sukurtu pagal Hanso Christiano Anderseno pasaką. Spektaklyje vaidins aktorė Ona Pučkoriūtė. Dailininkai – Vega Vaičiūnaitė ir Vytautas Pakalnis. Kompozitorius – Faustas Latėnas. Spektaklio rėmėja – siuntinių įstaiga LITMA Import-Export Inc. 639 E. 185th Str., Cleveland. Gegužinės bilietų kaina – tokia pati kaip ir pernai: vyresniems negu 12 metų – \$8, vaikams nuo 6 iki 12 metų – \$3. Mažyliai įleidžiami vel-tui. Bus pasirūpinta apsauga. Visus clevelandiečius kviečiame dalyvauti šioje metinėje vasaros šventėje.

**Ieškau solistų
Vilčinskų, atvykusių
į Floridą. Norėčiau
susitarti dėl koncer-
to. Prašau skambinti
Česlovui, tel. (617)
861-1465**

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

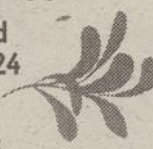
NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA
Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000